

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre — — 48 kor
Fél évre — — 24 kor
Egy negyed évre 12 kor
Egy óra — — 4 kor.

Nyilttérli közlemények
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 327.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, augusztus 18.

Mai lapunk főbb közleményei:

- Városfejlesztések.
- Emlékezés a 33-asokra.
- Mennyit jegyezték a hadseregszállítók.
- Sikeres légi harcaink.
- A király születésnapja.
- Uszóverseny a Maroson.
- Wilson Európába jön.
- Letartóztattak egy nagystíli széhiámost.
- Legújabb.
- A város 24 millió kölcsöne.
- A 33-as napok programja.
- Helfferichet megakarták gyilkolni.
- Az aradi újságírók sztrájkja.

Városfejlesztések.

Arad város tanácsa régi mulasztását hozza helyre, amikor a város szabályozási tervének elkészítésére lépéseket tesz. Rendes város szabályozási tervnek nélkül a várost fejleszteni lehetetlenség és ennek hiányából keletkezett eddig is az a sok hiba, ami a város fejlődésének nagy hátránya.

Jobb szerettem volna, ha a város főmérnöke nemcsak egy-két magyar várost néz meg, hanem elnéz Ausztriába is. Tanulni lehet ott is sokat és tanulni nem szégyen az osztráktól sem. Véletlennek kell minősítenem, hogy a tanulmányul kiszemelt városok közül az a kettő, amelyet városszabályozási tervei alapján tanulmányoztatott, mind a kettő egymástól eltérő karakter. Temesvár, Kassa — két különböző lélek. Mert lelkük van a városoknak is, akárcsak az embernek és ez a lélek megismerhető a város fejlesztéséből. Csak mélyre kell nézni a város fejlesztésének s megállapíthatjuk a város polgárságának gondolkodását is. Vannak, de csak ritka esetek, amikor a látogat megcsalja az embert. Arad is ilyen, mert a város polgárságának gondolkodása egészen más, mint amire a város fejlesztéséből következtetni lehetne. A véletlen kínál összehasonlításra a három várost. Temesvár, Arad, Kassa, mind a három eltérő típusú.

Ha valaki Temesvárt nemcsak felületes kíváncsisággal, hanem behatóan megnézi, a város fejlesztésnek mikéntjéből megállapíthatja a város polgárságának gondolkodását. Ott mindent a holnap részére építenek s ennek érdekében feláldozzák a ma élő polgárok érdekét. Az ilyen városfejlesztési programot nem tudnám a magamévá tenni, bár örökösen hangsúlyozom, hogy a városfejlesztésnél a ma élőknek mindig gondolniok kell a jövő nemzedékekre és semmit nem szabad olyant tenni, ami a jövő nemzedék fejlődését nehezítené vagy éppen akadályozná. Nem ismerem azonban a mai nemzedéknek olyan kötelességét, hogy a jövő nemzedékért a város fejlesztése érdeké-

ben mindentől le kell mondania s neki a várost élvezni nem, csak fejleszteni szabad. Temesvár pedig, amely a nagyvárossá fejlesztést valósággal szenvedelemmel üzi, olyan mint a zsugori, aki a nyomorgásig menő takarékos életet él, hogy utódainak mentől többet hagyhasson. A város új nyilvános épületei szerte szórva a szántóföldek között, a város lakott területeitől rossz időben gyalog valósággal megközelíthetetlen távolságban fekszenek, a kinézetlen városfejlesztés sikeresebb keresztülvitele érdekében. Mintha korbáccsal hajszolná a város az utcákat, hogy nyújtózkodjanak mentől előbb a középületek után. Bizonyos, hogy ez az erőszakos fejlesztés páratlan eredményt fog elérni, de nem hiszem, hogy ötven éven belül egységessé váljék a város. Tehát a polgárságnak egy félszázadon keresztül kell izzadnia, hogy a városfejlesztési program házagait kitöltse. Igen, de mi lesz akkor már ezekkel a középületekkel? Régi ócskaságok, használhatatlan kicsiségek lesznek és ha akkor is ez a szellem fogja vezetni a várost, akkor a középületek újra kikerülnek még távolabbi mezőkre, hogy a város újra ötven évig lihegve törje magát, hogy utolérje. Én nem láttam a városfejlesztés büszke térképét, de megértettem a látható dolgokból a város lelkét. És ez a mohóság, ez a kinézetlen előrelöptetés nem rokkonszenves előttem.

Mikor Arad fejlődésére gondolok, mindig magam előtt látom Temesvárt és féltéssel tölt el ennek a szomszédnak mindent legázoló energiája. Ez az aggodalmas érzés annál nagyobb bennem, mert Aradban a holnappal nem törődő, tékozló fiu mintaképét látom és megértem: ha ez a város hamarosan magához nem tér; ha a most jövő időkben teljesen megváltozott gondolkodással és a legnagyobb energiával nem veti reá magát a most jövő alkalmakra, hogy azokat kihasználja; úgy, soha többé nem számíthat arra, hogy kedvező helyzetének megfelelő posíciót biztosíthasson a délmagyarországi városok között. Az előrelátó, vasakaratu szomszéd befogja a maga érdekei szolgálatába és a jövő vilam-vasutas idejében szép kis elővárosa lesz Temesvárnak, amelynek további fejlődését a maga vérével is táplálni fogja.

Nem szándékom, hogy a városfejlesztés hibáit mind felsoroljam, mert sajnós, ezeket a hibákat semmiféle kritikával meg nem történné tenni nem lehet. A mindent felületesen intéző, semmivel komolyan nem törődő s a jövőre nem gondoló vezetésnek csak két kiabáló hibájára akarok reá mutatni, a törvényszék és a kulturház építésére.

Az építő művész kötelessége, hogy az épület rendeltetését kifejezésre jutassa az építésben. Ha látom az épületet, meg kell értenem azt az eszmét, amelynek szolgálatára emeltett. A mondott két esetben nem hibáztatom egyik épületnek építőjét sem, mert az a véle-

ményem, hogy a legnagyobb építőművész sem tudott volna még elfogadható művet sem alkotni a rendelkezésre bocsájtott helyeken. Ha nem egyebekért, már azért is más helyekre kellett volna ezeket a középületeket helyezni. Nem értem és sohasem fogom tudni megérteni, hogy az igazságszolgáltatás házáat, a polgár jogbiztonságának ezt az épületét, hogyan lehetett egy szűk utcának színvonalába, a forgalomból ilyen félreeső helyre építeni? Természetes következménye ennek, hogy tiszteletet gerjesztő, felemelő érzést keltő palota helyett, lett belőle egy unalmas és eldugott hivatal-épület. A helyett, hogy valahol messze láthatóan, a többi épületek fölé emelkedően, büszkén hirdetné, hogy ebben az épületben van elhelyezve a polgári élet legfontosabb biztosítója, — szinte szégyenkezve huzódik félre, mintha szomorúan szimbolizálni akarná, hogy ennek az épületnek a rendeltetése itt nagyon alárendelt valami. Egy város ilyen kiáltó sérelmet hogyan követhetett el önmaga ellen? Ez az, amit megérteni nem tudok!

Es a kulturáról mit mondjak? Ez éppen egy elbujt a nagy nyilvánosság elől, mint a másik és mit sem változtat elhelyezésének hibáján, hogy a minorita templom s a budapesti nemzeti muzeum stilsaiból átdolgozott sarokhomlokzatát körül sallangozták környezet-díszítéssel. Ez a két épület hivatalra lett volna hozzájárulni Arad fejlődéséhez, de nehogy ilyen szolgálatot tehessenek, inkább önkreteték magukat az épületeket is, csak hogy ügyesen eldughassák. Ebben a két épületben benne van a mai városfejlesztési szellem: mindent a maért, a ma kényelméért! Ez a szellem parkot vág ki, hogy egy épületnek helyet csináljon és nem törődik vele, hogy egy olyan utat zár el, amely a jövőben egy Maros-hid építésére lesz szükséges. A mi szép van a környezetben, azt a jövő nemzedék csákányai fogják szétrombolni, hogy utat csináljanak a város megnövekedett forgalmának. Akkor a felemelő uttest mellett a kulturház elsüllyed s lesz talán belőle egy — városi mozi!

Ez a városfejlesztő szellem ma sem változott meg, hiszen az állam kórház elhelyezésére is éppen ilyen szerencsétlenül választották ki a helyet. A város fejlődése eszközül kellene felhasználni, s olyan helyre építik, ahol a város fejlődésének akadályát fogja képezni s emellett még rendeltetését sem fogja kívánatos módon betölthetni a kijelölt helyen.

Ha így szembeállítva látjuk Temesvár és Arad városfejlesztő szellemét, akkor azt hiszem mindenki egyetért velem, hogy ez így tovább nem mehet, mert ezen az uton a város a jelentéktelenségbe süllyed és Temesvár fejlődése és forgalma a maga érékkörébe ragadja a nagy dolgokra képtelen Aradot.

Ujzad.

Sikeres légi harcaink.

(Visszavert előretörések.)

Budapest, 1918. augusztus 17. (Hivatalos.) A délnyugati harcvezetés nem volt említésre méltó harci tevékenység. Egy Trient ellen intézett repülő-támadás elhárítása alkalmával Navratil főhadnagy mellett egy angol repülő-tisztet és ezzel nyolcadik légi győzelmét aratta. Albániában több olasz lövészsquadronnak a semeni könyök egyes állásrészei ellen intézett támadását visszavertük. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnök ság sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 17. (Hivatalos.) Nagyfőhadiszállás jelenté:

Rupprecht trónörökös hadesportja: Az Yser és az Ancre között a harci tevékenység egyes szakaszokon éjjel élénkebb volt. Élénk felderítő tevékenység, megüjtött ellenséges előretöréseket vertünk vissza. Vieux Bornuison és az Ancretól északra Royen mindkét oldalán az ellenség délután újból erős támadást kezdett, a melynek északon Chaen Mestől délkeletre a Lassignitól északnyugatra lévő pontokig terjedt. Francia és kanadai csapatok próbáltak itten késő, folyton megújított rohamokkal kiterőszakolni vonalaink áttörését. Hutter tábornok csapatai azonban támadásaikat teljesen megakadályozták. A franciák, kik a harc főterhét viselték, ismét nagyon súlyos veszteséget szenvedtek. Hallu mellett és tőle délre egyesített tüzérségi tüzünk készenlébe helyezett csapatokat és páncélos csapatokat tartalt. Az ellenséges támadások, melyek

itt az esti órákban indultak meg, összeomlottak vonalaink előtt. A tegnapi támadás sulypontja az Avre mindkét oldalán volt. Többször megismételt legerősebb tüzérségi előkészítés előzte meg itt a mélytagozású ellenséges gyalogsági támadást. Coyencourt-nál az ellenség átmenetileg Royon irányában némi területi nyereséget ért el, azonban a város északi oldalán előtér ellentámadásunk ismét visszavetelte az ellenséget. Első harcvezetésünk egyes részét az Amiens Royen országát mentén, a melynek este a harcok lecsillapulása után még az ellenség birtokában maradtak, még éjjel visszahódítottuk. Az Avretől délre többször megismételt francia támadásokat vonalaink előtt tüzérségi tüzünk törte meg. Csak egyes pontokon volt gyalogsági harc. Az ellenséget visszavertük. A harcok fölött erős légi harcok. Udet hadnagy 56-ik légi győzelmét aratta.

Az Ois és az Aisne között a reggeli órákban Nommeltól délre megakadályoztuk egy ellenséges előretörést. A német trónörökös hadesportja: Kisebbségi gyalogsági harcok. A Vesle mellett átmenetileg feléledt a tüzérségi harc. Albert württembergi herceg hadesportja: A Sundgauban roham csapatunk, amelyek Larnisentől északra lángvetőkkel behatoltak a francia árkokba, foglyokat hoztak vissza. Portyázó repülőink abból a rajból, a mely Darmstadtot bombákkal támadta meg, 5 nagy angol repülőgépet löttek le. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Letartóztattak

egy nagystíli szélhámost.

(Két és fél milliót zsírt akart Ausztriába szállítani.)

Budapestről jelentik: A lapok már több ízben foglalkoztak azzal, hogy az utóbbi időben mind sürűbben garázdálkodnak olyan ügynökök, akik osztrák kereskedőket csapnak be azzal az ígérettel, hogy Ausztriába szállítanak élelmiszert. Ilyen veszedelmes szélhámos volt Bakács Gyula ügynök is, aki jelenleg az ügyészség foglya. Bakácsról már sokszor írtak a lapok. Ez a veszedelmes és nagystíli szélhámos osztrák városok közlelmiszeri hivatalai előtt és osztrák nagy gyárak beszerzési csoportjai előtt úgy szerepelt, mint aki kitűnő összekötője révén zsírt tud kicsempészni Magyarországból Ausztriába.

Bakács nemrég két és fél millió koronáról szóló zsírmegrendelést kapott Teschen városától és ez az osztrák város 700.000 korona előleget bocsájtott rendelkezésére. Bakács, aki igen mesés ember, az Országos Közlelmiszeri Hivatal segítségével akarta üzletét lebonyolítani. Bakács azt az ajánlatot tette a közlelmiszeri hivatalnak, hogy bocsássonak detekti-veket Bakácsnak, aki beutazta a Bácskát. Torontált, emest, 50—100.000 korona előlegeket adott a gazdáknak, de mindössze egy vagon zsírt tudott összegyűjteni. A közlelmiszeri hivatal ekkor látta, hogy svindlerrel van dolga, aki csak kíséreltezik és megszakitotta az összekötőket.

Bakács nem akarta kiereszteni kezéből a jó üzletet, hamis adatokkal és bemondásokkal félrevezette Torontálmege alispánját és az alispántól hatóságai embereket kért és kapott a zsír felkutatására. A nagybecskereki főkapitány azonban gyanút fogott, informálódott Budapesten Bakács felől és az információ alapján úgy Bakácsot, valamint ügynökét. Kopácsok Józsefet letartóztatták. A zsírcsémpeznél félmillió koronát találtak. Bakácsot és Kopácsokot Budapestre szállították és dr. Mann Hugó vizsgálóbíró vallatóra vette, a kihallgatás során megállapítást nyert, hogy Bakács összekötésben állott az időközben letartóztatott Kaali Nagy Andor alkamarással. Megállapítást

nyert, hogy Nagy Andor egy Moskovits nevű katonai állatorvossal együtt 265.000 koronát csalt ki Bakácstól. Bakács a vizsgálóbíró előtt azzal védekezett, hogy minden reáfordított fillért árubeszerzésre fordított és előlegeket adott különböző gazdáknak, akik zsírszállításra kötelezték magukat.

A város 24 millió kőcsőne.

(A pénzügyi bizottság filése. — Kinostári jegyeket vesz a város.)

A városi programot előkészítő bizottság pénzügyi alcsoportja ma délután tartotta ülését Szathmáry János elnöke alatt. A bizottság először azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a városoknak a háború befejezése után a szükséges gazdasági és szociális beruházások eszközzése céljából milyen nagy összegre lesz szüksége. A szükséges töke nagyságát Kilenyi János főszámvevő előterjesztése alapján huszonnégy millió koronában állapították meg. Vita tárgyát képezte még az is, hogy a kölcsön felvétele iránt, tekintettel a jelenlegi pénz bőségre, már augusztus hónapban rendkívüli közgyűlés útján gondoskodjanak.

Adler Andor bizottsági tag ezt nem tartotta célszerűnek, mert semmi kilátás arra, hogy a legközelebbi rendes közgyűlésig, szeptember hó közepéig a jelenlegi pénzügyi viszonyokban lényeges változás történjék; a rendkívüli közgyűlés összehívása pedig a város pénzügyi helyzetének szempontjából könnyen félreértésre adhatna alkalmat. A bizottság Adler véleményéhez csatlakozott.

Elhatározták továbbá, hogy a felvett kölcsönösszegért kamatozó kinostári jegyeket vesznek, hogy a várost semmi kamatvesztés ne érhesse és hogy az így befektetett töke bármikor mobilizálható legyen.

Ezután kimondották, hogy átánlattételre felszólítandónak tartják az összes nagyobb fővárosi intézeteket és a wieni Bodenkredit intézetet is.

Kilenyi János főszámvevő azt javasolta, hogy a pénzügyi bizottság behatóan foglalkozzék a város szervezeti szabályrendeletével abból a szempontból, hogy az irodai munka

nagyobb vállalatok, különösen pénzügyi intézetek módjára módosíttassék. Nézete szerint kevesebb, sokkal jobban fizetett tisztviselőt kellene a városnak alkalmaznia s ezzel kapcsolatban a városi közigazgatást egyszerűbbé, gyorsabbá és az élekez alkalmazkodóbbá tennie.

Variassy Lajos dr. javaslatára a bizottság kimondotta, hogy a szervezeti szabályzatot készítő bizottság ülésein részt óhajt venni, hogy a szabályrendelet készítésénél az említett szempontokat érvényesíteni tudja.

A 33-as napok programja.

(Mi lesz vasárnap, hétfőn, kedden?)

A 33-as napokat már a ma lezajlott ünnepségek mozgalmas tarka színei a legszebb sikerűnek ígértek. A program főbb számai még hátra vannak s ezek a következő három napon így oszlanak meg:

Augusztus 18., vasárnap: Délelőtt fél tizenegy órakor matiné az Apolló-színházban. Előképek, régi mesterek klasszikus festményei után rendezte Illenz Lipót festőművész. Közreműködnek az aradi hölgytársaság tagjai közül: Balla Hajni, Balla Bözsi, Folkmann Aranka, Hochmann Bözsi, Salgó Piri, Steinfeld nővérek, Urav nővérek, Ungár Dusi, Alstädter Ilonka. „Háború a gleccserek közt”, című film bemutatása. Bevezető előadást tart Tóth Sándor cs. és kir. 33. gy. e. kapitány. 11 órakor hangverseny a kulturpalota előtt. Kép- és autogramm-kiállítás a kulturpalota kistermében fővárosi és aradi festőművészek képeiből. Aradi karrikaturák. Délután 4 órakor: Jótékonysági vásár az Andrásytéren, a kulturpalota előtt és a vasúti állomáson lévő sátraknál. Atletikai verseny és footballmérkőzés a Török Gábor-utcai sporttelepen. A budapesti 1. sz. honvéd gy. e. és az ATE. mérkőzése. Katonazene. Este fél 9 órakor Nagy Endre önálló művészi estje a kulturpalota nagytermében. Rendezi az aradi Kölcsey Egyesület. Jegyek Oláh Sándor könyvkereskedésében és este a pénztárnál válthatók.

Augusztus 19., hétfő: Délután 4 órakor: Atletikai verseny és football matsch a Török Gábor-utcai sporttelepen. A szegedi 5. h. gy. e. és az aradi 33. gy. e. tiszti csapatának mérkőzése. Katonazene. Este fél 9 órakor művészestély a Fehér Kereszt téllertéren. A műsor a következő: 1. Nagy Endre konferál. 2. Körömdi Árpád: Bakácsesergő. Bözsi ne sirjon. 3. Dömötör Ilona operaénekesnő: Ária „A hugenották”, című operából. Rubinstein: Wanderschwalbe. Székács—Szentmiklósi: Pósta. II. rész. 4. Nagy Endre. 5. Garaguly Károly. Két spanyol tánc: a) Malaguerra (Sarasate), b) Habanera (Sarasate.) 6. Dömötör Ilona: Ária „Sámson és Delilából”. Csiky: Bánkódás. A zongoránál Fränkel Olga urhölgy ül.

Augusztus 20., kedd: Az egész vármegyére kiterjedő gyűjtés a 33. gy. e. Hadialbum akciója javára. Délelőtt fél 11 órakor matiné az Apolló-színházban. Közreműködnek: Dr. Bedő Árpádné, Brandeisz Adél, Knoblauch Virgil t. hadnagy és Körömdi Árpád, a királyi színház művésze. Bemutatásra kerül ezenkívül „Tankok és repülőgépek harca”. Eredeti felvétel a nyugati harcok nagy küzdelmeiből. Délelőtt 11 órakor képes autogramm aukció a Kulturpalota kistermében. Délután 4 órakor ünnepség a Baross és Salacz parkban. Két szabad színpad, kabaré, előképek. Ének és táncszámok, szavatok, Csengő ércdalkör. Közreműködnek: Frisch Lili, Körömdi Árpád, Knoblauch Virgil, Frisch Boriska, Vágó Béla, Nagy Jenő, Burtig Vilmos, Vágó Géza gyermek és bábszínház. Néger falu, eredeti harci produkciókkal. Amerikai árverés. Vezető: Nagy Jenő. Szépségverseny felnőttek és gyermekek számára. Délután 5 órakor tennis verseny a korcsolya pályán és még számos nagy attrakció. Katona- és cigányzene. Étél és ital sátrak mindkét parkban. Lacikonvha friss disznópecsenyével é spabrikással. Virstli, szalámi, vaj és sóskifli, friss kenyér. Pezsgő, bor, sör. Fagyalt és sütemények. Mérsékelt árak. Belépődíj a parkokba 2 korona. — Rossz idő esetén a parkünnepélyt esőtörtökön, augusztus hó 22-én tartják meg.

Emlékezés a 33-asokra

(Lukácsy Lajosnak az „Esetek az élethől” című könyvéből.)

Szép ifjuság térj vissza, egy szóval. Boldog idők, amikor mi 33-asokak voltunk: Csiky Károly nyug. városi tanácsos, Szathmáry Gyula, Aradmegye elhunyt kiváló aszpánja, Varjassy Lajos, Aradváros nagydíszű polgármestere, Dr. Fábian László, az aradi törvényszék elhunyt elnöke, később Dr. Parecz Béla, az aradi ügyvédi kamara elnöke, Dr. Köpf János kiváló aradi ügyvéd és a többiek. Fiatalok voltunk, egészség, életkedv duzzadtott ereinkben, miénk volt a világ, reánk mosolyogtak a szép leányok, nekünk nyíltak a virágok, örömmel hordtuk a sárga-fekete zsinóros szűk kék nadrágot, nem cseréltünk volna egy generálissal sem s miként Petőfi mondja: „Büszkén verte oldalunkat A kard, azaz a pangást”

(Gróf Gyulay Ignác története.)

De előről kezdem a 33-asok történetét: 1866-ban gróf Gyulay Ferenc gazdag magyar főúr, akinek Aradmegyében, Ujpanádon, Glogovácson, Varsándon, Zarándon nagy kiterjedésű birtokai voltak, osztrák tábornagya, s a monarchia hadügyminisztere volt. Egyben ő volt akkor a 33-as gyalogezred tulajdonosa is. Az akkori háborúkban a kék parolis Gyulay-bakák sok dicsőséget szereztek az ezredüknek. Gróf Gyulay Ferenc tábornagynak bár nő volt, nem voltak gyermekei. Azt tervezte, hogy unokaöccsét, gróf Gyulay Ignácot, aki azon időben a 11-ik huszárezred főhadnagya volt és Bécsben szolgált ezredével, adoptálja és teszi meg a nagy vagyona általános örökösévé. Közölte is tervét a rokonságával s miután azon időben az ezred tulajdonosnak joga volt a törzstisztekig a tiszteket előléptetni, Gyulay Ignácot századosná akarta előléptetni és kinevezni az Aradon állomásozó 33-as gyalogezredben s azt kívánta, hogy unokaöccse Aradon szolgáljon tovább századosi rangban.

Gróf Gyulay Ignác, aki akkor egyetlen fia és örököse volt atyjának, gróf Gyulay Sámuel altábornagynak, akinek Magyarországon Szabolcs, Szatmár, Bereg, Temes, Torontál és Erdélyben sok ezer holdra terjedő ingatlanai voltak, tehát még gazdagabb volt, mint az őt adoptálni óhajító nagybátyja, nem volt hajlandó a bécsi állomását Araddal felcserélni, a mi érthető is volt és a gazdag huszár tisztből nem akart gyalogos tiszt lenni, még a kilátásba helyezett előléptetés, nagybátyjai adoptáció és a nagy örökség árán sem.

Gróf Gyulay Ferenc, amidőn unokaöccse ezt neki tudomására hozta, a különben is nyers katonai ember, nagy haragra lobbant és odavágta unokaöccsének:

— Azért, mert félsz és gyáva vagy!

Itt meg kell jegyezni, hogy akkor a katonaságnál az a ferde szokás uralkodott, ha egy katonatiszt egy vagy több társát az előléptetésben preferálta, azzal, azok mindegyikével párbajozni kényszerült. Erre célzott a tábornagya öccse kijelentésére. Az ambiciózus gróf Gyulay Ignác hevesen ugrott fel az inzultusra és ezt válaszolta nagybátyjának:

— Megyek Aradra, ahogy az előléptetésemért megkaptam, azonban kérem, hogy az adoptálás és az örökösödés kérdését tartsa egyelőre függőben, amíg én nem kérem.

1866 augusztus havában Aradra érkezett az újonnan kinevezett bakaszázados. Hét tiszttel verekedett meg, akiket rangban megelőzött és magától értetődik, hogy hét párbajra is megsebesült, mert hol ő adott, hol ő kapott sebeket. Midőn mindent kihevert, pár hónap múlva jelentkezett audiencián a hadügyminiszter nagybátyjánál Bécsben, aki örömmel fogadta unokaöccsét, gondolván, hogy terve szerint minden rendben van, és öccse örökbecfogadását s az örökség kérdését óhajította elintézni, amellyel az aradmegyei birtokok is jártak volna.

A tábornagya miniszter nagy meglepetésére azonban gróf Gyulay Ignác százados leoldotta a kardját és tisztelettel a hadügyminiszter nagybácsi asztalára tette ezzel a kijelentéssel:

— Nem reflektálok semmire, mert kálépek a

hadseregéből

Elképzelhető, a nagybácsi meglepetése, aki minden ékesszólását felhasználta, hogy unokaöccsét a tervről lebeszélje. Hiába helyezte kilátásba a mindenható hadügyminiszter az aranyhegyeket. A 33-as százados kérelmetlenül maradt. A nagybácsi aztán úgy vélte a dolgot megoldani, hogy egyelőre egy évre szabadadta unokaöccsét, gondolván, majd megjön az esze és vissza jön a katonasághoz, ahol rangjánál, vagyonánál, vitézségénél és összeköttetésénél fogva a leg-szebb jövő várt rá.

A fiatal gróf aztán hogy szabad lett, atyja kívánságára, a magyarországi birtokait, amelyeket egyáltalán nem is ösmert, amelyek akkor mind bérbe voltak adva, meut megtekinteni. Első utja Erdélyben az Alsófehéregyében fekvő Bervei ősi birtok megtekintése volt, amelynek parkjában 1500 gróf Gyulay van ma is őtérve. E birtok ma a Jónás—Goldschmidt-család tulajdona. Első kirándulása a fiatal grófnak azonban tragikusan végződött, mert Bervén egy tiszteletre rendezett vadászati alkalmával súlyosan meghült és leg-szebb férfikorában tüdőgyulladásban meghalt. Mindössze 34 éves volt.

Az őt túlélt atyja díszes mauzoleumot építtetett elhunyt fia emlékére a budai katonai temetőben és halottak napján, amidőn a kápolna ajtó nyitva van és ki van világítva, a temetőkel látogató budapesti nagyközönség mindig meglátogatja a sírt, amelynek bejáratánál a megtört ősz apa életnagyságu szobra áll, amint kezében a megfordított családi cimert a sírba viszi. Ezzel jelezvén az utolsó gróf Gyulay elhunytát. Ez volt a története a 33-as grófi századosnak.

(Az önkéntesek barátja.)

Nagy hálátlanságot követnék el, ha nem emlékeznék meg Kiliés János 33-as alezredesről, aki a hővencs években a 33-asok parancsnoka volt Aradon, amikor mi szolgáltuk önkéntesi eszterdönket Meggyőződésem, hogy hozzáfogható kiváló katonai ember volt a hadseregben, aki a katonai pontosságot és fegyelmet a humánus jószággal és szeretettel egy egyesítette. Vég-telenül szerette az egyéves önkénteseket, órákat elbeszélgetett velük, kikérdezte minden bajukat és segített rajtuk. Minden önkéntesből tisztet akart képezni. Véletlenül úgy történt, hogy amidőn én szolgáltam, csak egyedül én készültem a tiszti vizsgára. A többi 11 önkéntes társam egyike sem ambicionálta a tiszti rangot. Ez végtelen elkeserítette az alezredesünket, de annál inkább kitünttetett engemet, minden nem és meg nem engedhető privilégiumokkal, csak hogy tanuljak és letegyem, a tiszti vizsgát. Amidőn aztán haza jöttem Nagyváradról s jelentkeztem nála a vizsga sikeres letétele után, örömeiben megölela, karonfo-gott, elvezetett azonnal az ezredszabóhoz, meg-vártta, míg felvarrják az őrmesteri jelvényt a galléromra és végig sétált velem a várban akkor a várnégyszögben tartani szokott déli korrón és örömmel mondogta mindenkinek, hogy letettem a tiszti vizsgát és hogy a 33-as gyalogezredben is lesz egy önkéntesből lett tiszt. Egy pár hónap múlva ki is nevezett hadnaggyá a király.

Egyikben Albrecht főherceg, az osztrák-magyar hadsereg főparancsnoka Aradon volt katonai küldetésben és annyira megkedvelte Kiliés alezredesét, a kiváló katonát, hogy soron kívül ez-redessé léptette elő és egy bécsi gyalogezred pa-rancsnokává nevezette ki. Ott történt egy alka-lommal a Schmelzen tartott katonai gyakorlat befejezte után az ugynevezett „megbeszélésen”, hogy egy tábornok főlebbvalója kifogásolta a had-gyakorlaton kifejtett fénykedését és állítólag sértő kifejezést használt vele szemben. Kiliés ez-redes, aki jól tudta, hogy a lebecsülésre nem szolgált rá, audiencián jelentkezett Albrecht fő-hercegnél és ez ügyben vizsgálatot kért. A fő-herceg magáévá tette az ügyet, vizsgálatot ren-delt el, amely Kiliés ezredes fényes elégtételével végződött, amennyiben az öknélkül gáncoskodó tábornokot pár hónap múlva nyugdíjazták és Ki-licset a legközelebbi Avancementkor tábornokká léptették elő. Találkoztam e minőségben vele Bécsben és huzátlanul emlékeztem:

— Mit csinálnak az én kedves aradiaim? El város életem legszebb emléke, ahogy nyugdíjaznak, oda megyek lakni, ott akarom leélni utolsó napjaimat. Kivánsága azonban nem teljesedett, mert rövid idő múlva, mint tényleges tábornok, Bécsben hirtelen meghalt.

Adjon a mindenható a 33-ik gyalogezrednek minél több ily kiváló parancsnokot.

Őszre meglesz a fuzió.

(Nem osztják fel a képviselőházat. — A kormánypart és a munkapárt rokonszenvesen tárgyalja a kérdést. — Részt vesz-e a munkapárt a kormányban?)

Tisza István grófnak az Igazmondóban megjelent cikke azt mondja, hogy a munkapárt sem az eddigi ellenfeleivel való egyesüléstől, sem a felelősségben való részvételtől nem riad vissza, ami voltaképpen a munkapártnak több ízben kifejezésre jutott álláspontját tükrözteti vissza.

Hogy minő következményekkel jár Tisza István gróf cikke és hogy mik annak az előzményei, erről a munkapárthoz és a 48-as alkotmánypárthoz tartozó politikusok a következőképen informáltak:

— Tisza István cikke voltaképpen válasz arra a beszédre, amelyet Wekerle a főrendiházban mondott a választójogi javaslat tárgya lánál. A miniszterelnök e beszédében — a melyről akkor sokan nem tudták, hogy hová adreshálódik — tudvalévően azt mondotta, hogy ősszel nagy munkaprogramot akar megvalósítani és amikor számít arra, hogy e program megvalósításában a képviselőház többsége támogatni fogja őt, már most figyelmeztet mindenkit arra, hogy ne vádolják meg következetlenséggel akkor sem, ha elfogadja azoknak a támogatását, akik programjának megvalósítását az ország érdekében fontosnak tartják. Erre a beszédre volt válasz Tisza cikke, de e cikk olyan időben jelent meg, amikor a fuziót mindkét részen rokonszenvesen fogadják.

— Bizonyos, egészen bizonyos, hogy a 48-as alkotmánypart és a munkapárt között ősszel meg lesz a fuzió. Hogy milyen formák között, azt e pillanatban nem lehet még tudni, erről a parlamenti szünet alatt folynak majd tárgyalások. Illetve csak folytatják majd azokat a tárgyalásokat, amelyek már megindultak és amelyeknek során keresik azt a formai megoldást, amely mindkét részen egyformán megelégedéssel találkozhatik. E pillanatban legnagyobb a valószínűsége annak, hogy formális összeolvadás nem lesz. Legalább is mindkét pártban a tagok tekintélyes része ellenzi a formális összeolvadást.

— A pártok megmaradnak mai összetételükben, talán a 48-as alkotmánypartból kivált képviselők egy része visszatér a pártba, a munkapárt és a 48-as alkotmánypart szervezetét azonban megtartja és mindössze egy kisebb számból álló közös bizottság szerveződik a célból, hogy a napirendre kerülő fontosabb kérdések alaposabban megtárgyalhatók legyenek.

— Fennmarad még az a kérdés, vajon részt vesz-e a munkapárt a kormányzásban is. A munkapártban meg van a hajlandóság erre, viszont azonban a párt nem törli magát a bársonyszékek után. A munkapárt azt tartja, hogy a megállapodások szolgálhatók úgy is, ha a párt támogatja a kormányt, anélkül azonban, hogy magában a kormányzásban részt venne. Ezzel szemben van az a felfogás, amely szerint a támogatásnak abszolút értéke csak akkor van, ha Tiszák a felelős kormányzástól

sem tartják magukat vissza. Hogy miként intéződik el a kérdésnek ez a része, az szintén csak a tanácskozásokon dől el, annyi azonban bizonyos, hogy *ma már nevek vannak kombinációban*, a kabinet rekonstrukciójáról beszélnek és ezek a kombinációk — akár helyesek,

akár nem helyesek — olyan helyről indulnak ki, ahol az emberek rendszerint jól vannak informálva.

A haraszt nem zörög, ha nem fúj a szél!

(P. J.)

Az aradi újságírók sztrájkja.

(A hírlapírók kivonultak a szerkesztőségekből. — Az aradi újságírók „szabad-szervezete” szerződést szegett.)

Az aradi hívatásos hírlapírók ma valamennyi aradi lapnál sztrájkba léptek s kivonultak a szerkesztőségekből. Mai lapunk a sztrájkoló munkatársak közreműködése nélkül készült s ha a váratlan munkabeszüntetés következményeként lapunkat az olvasó egyben-másban hiányosnak találja, ezért a közönség elnézését kell kérnünk. Az újságírók mozgalma, amely egyaránt vonatkozott a munkafeltételek megváltoztatására és a fizetések emelésére, már hetekkel ezelőtt megkezdődött s a tárgyalások során egy ízben már egy óras sztrájkjal is tájkítva volt. Ez okozta azt, hogy az aradi lapok mai száma a szokottnál kisebb terjedelemben jelent meg. A tegnap már véglegesnek látszott megállapodás azonban ma újból differenciák forrása lett s délután öt órára sztrájkjal végződött.

A napilapok kiadói úgy vélik, hogy álláspontjuk, melyet az újságírókkal való tárgyalás során elfoglaltak, annyira méltányos s a megengedhető legvégső határ meggyében járó volt, hogy teljes őszinteséggel hozhatják a nyilvánosság bírálata alá: döntse el maga a közönség, melynek rokonszenvéért a sztrájkolókat bizonyára folyamodni fognak, vajjon az adott körülmények között a lapok tehetek volna-e másként.

A lapok és munkatársaik között a differenciák még ez év januárjában keletkeztek. Az aradi hírlapírók Sulik Kálmán vezetése alatt szindikátust alakítottak s a múlt év utolsó napján memorandumba foglalva átadták követeléseik listáját a lapkiadótulajdonosoknak. A lapok álláspontja az volt ugyan, hogy kollektív szerződés csak a vidéki hírlapírók országos szervezetével köthető, mert egy alkalmi szindikátus a kollektív szerződés betartását garantálni nem alkalmas, a szerződés hosszas tárgyalások után mégis létrejött s ez az újságírók helyzetét lényegesen megjavította. Olyan fizetéseket biztosítottak akkor a lapok munkatársainak, amilyenek — ezt maguk az újságírók is elismerik — sehol az országban nem voltak s amelyek ma is jóval felül állanak az országos átlagon. Ezt a tényt mi sem bizonyítja jobban, minthogy az újságírók szükségesnek tartották kiadóikkal szemben kikötni azt, hogyha az aradi megállapodás után országos érvényű kollektív szerződés jön létre lapkiadósok és újságírók között, ennek feltételei az aradi hírlapírók által kivívott mindenféle előnyökön semmit nem ronthatnak s az aradi feltételek nem szállhatnak le az országszerte kötelező nivóra.

A lapkiadósok azonban elfogadták a súlyos fizetési feltételeket mert az újságírók, nemcsak szindikátusuk útján, de személyileg is garantálták, hogy ez év végéig semminemű újabb követelést támasztani nem fognak. Az akkor teljesített feltételek nagymérvű fizetésemelésből, a fizetési minimumok megállapításából és külön drágasági pótlék engedélyezéséből állottak.

A helybeli hírlapírókkal ez év végéig terjedő hatályú kötött kollektív szerződés dacára az idő

közben „szabad szervezet” elnevezett szindikátus július 31-én újabb — még pedig igen lényeges — fizetésemelési kérelemmel állott elő. Nemcsak a fizetési minimumokat akarta emelni, hanem külön-külön minden egyes lapnak minden egyes munkatársára nézve előírta azon, a megállapítandó minimumokat az egész vonalon meghaladó fizetéseket, amelyeket megadni követték. A lapok álláspontja ezzel szemben az volt, hogy az év végéig kötött kollektív szerződés érvényben lévén, az újságírók követeléseit ne teljesíthetik s e követeléseket jogosultaknak el nem ismerhetik. Nehogy azonban úgy lássék, mintha a lapok ezt az álláspontot csak azért foglalják el, hogy az újságírók megelégedésén ne kelljen javítaniok, hajlandók minden szerkesztőségi kötelekben álló hírlapíróknak az év hátralévő öt hónapjára érvényes drágasági pótlékot engedélyezni. Önként jelenti azonban, hogy az esetben, ha a kollektív szerződés lejártá előtt a hírlapírók országos szervezete a vidékre is érvényes megállapodást köt a lapkiadósokkal, az aradi lapkiadók december 31-e előtt is önként megadják munkatársaiknak mindazt, amit javukra ez az aradi megállapodás tartalmazna.

Az újságírók szabadszervezete írásbelileg közölt válaszában maga is akceptálta a kiadóknak azt az álláspontját, hogy az év elején létrejött kollektív szerződés fennáll s elvileg követeléseit csak lényegesen felemelt, a drágasági pótlékre korlátozta. A kiadók — a tegnapi egy óras sztrájk után — hajlandók voltak a magasabb összegű drágasági pótlék megadására is s ekkor úgy látszott, hogy a lapkiadósok áldozatkészsége folytán a béke helyreáll s most már az év végéig a szerkesztőségi munka zavartalansága és békéje biztosítva van. A tegnapi megállapodások írásbafoglalásának mai munkája közben azonban újabb differenciák támadtak.

Kiderült ugyanis, hogy az újságírók hajlandók ugyan a fejenként 600 koronában megállapított újabb drágasági pótlékot felvenni, de ezzel szemben még azt sem garantálják, hogy három nap múlva, vagy egy héten belül nem jönnek újabb béremelési követelésekkel. Arról, hogy az év végéig szóló érvényű kötött kollektív szerződés alapján, valamint a szerződésen felül újabb engedélyezett drágasági pótlék dacára, amelyet a lapok épen az év végéig való nyugalom és béke kedvéért adtak meg, a lapkiadók legalább az év hátralévő öt hónapjára mentesítsenek az újságírók szabad szervezetének béremelési követeléseitől, — az újságírók hallani sem akartak. Ellenkezőleg kijelentették, hogy az esetben például, ha a budapesti újságírók a fővárosi kiadókkal szemben béremelési kérelemmel lépnek fel, ők már a szervezeti kapcsolatot kedvéért is újabb béremelési mozgalmat fognak kezdeni.

Ilyen körülmények között — minthogy a lapkiadók az általuk újabb hozott áldozattal szemben még csak ígéretet sem tudtak nyerni arra, hogy a követelések teljesítése legalább valamely meghatározott időre mentesíti őket újabb s tisztán az u. n. „szabad szervezet” által diktált

követelések szertelenségeivel szemben, kénytelenek voltak tűrni, hogy az újságírók sztrájkba lépjenek. A helyzet ennél fogva ma az, hogy a hírlapírók sztrájkolnak, a lapok pedig — zavartalanul megjelennek tovább.

Talán nem lesz érdektelen közölni, hogy az újságírók minő fizetéseket követeltek maguknak az egyes szerkesztőségekből: Az Aradi Közlöny-nél például Teller Kálmán részére havi 1200 koronát, Károly József részére havi 850 koronát, stb. Az Aradi Hírlapnál: Sulik Kálmán részére havi 1200 koronát, Dr. Olasz Pál részére 1100 koronát, Kázméry Kázmér 850 kor., Dr. Leschdorfer Aladár 750 kor., Szomorj Oszkár részére 650 koronát. Az Arad és Vidékénél: Szudy Elemér részére havi 1200 kor., Lippai Dezső 1200 kor., Papp Andor 800 kor., Fűredi Géza 800 kor. A Függetlenségénél: Lits Antal 1000 kor., Zsigmond Miklós (az A. H.-nál élvezett 650 koronán felül) 650 kor. s így tovább.

Uszóverseny a Maroson.

(Egy helyi partvédőmének bemutatása.)

A 33-as napok mai első napján délután 5 órakor vette kezdetét az a jól sikerült uszóverseny, mely bevezetését képezte a további 33-as sportünnepélyeknek. Az uszóversenyt Kocsis Ferenc hadnagy, az aradi katonai uszoda parancsnoka rendezte nagy ügyszeretettel és hozzáértéssel. Az eredmény a következő:

1000 méteres verseny. Indultak: Nagy Sándor, Szalay Imre, Breselmayer Pál, Répássy Géza, Balázs János, Buday Endre, Simor Jenő, Gencsy Béla, Daszpek János és Weit Ernő.

I. Breselmayer Pál. II. Répássy Géza. III. Szalay Imre.

500 méteres verseny. Indultak: Nagy Sándor, Szalay Imre, Kövessy László, Breselmayer Pál, Répássy Géza, Buday Endre, Gencsy Béla, Daszpek János, Balázs János és Mucska.

I. Breselmayer Pál. II. Répássy Géza. III. Szalay Imre.

200 méteres verseny. Indultak: Kövessy László, Breselmayer Pál, Földes Mihály, Likker Dezső, Takács Gyula, Szlovák Pál, Simor Jenő, Gencsy Béla és Balázs János.

I. Buday Endre. II. Földes Mihály. III. Kövessy László.

Női uszóverseny, 200 méter. Indultak: Turánszky Miklósné, Bozsidar Margit, Eiser Elza, Domán Lujza és Deutsch I.

I. Domán Lujza. II. Eiser Elza. III. Turánszky Miklósné.

A 33-as napok strand- és vízi-ünnepélyének este 9 órakor folyt le egyik legérdekesebb, leglátványosabb része. Mintha ezer ágyu szólalt volna meg, egyszerre hatalmas robaj reszkettette meg a levegőt és világitotta be a várost. Gépfegyverek kattogása és világitó pisztolyok süvöltése felváltva volt hallható. A közönségnek nagyszerű szórakozást nyújtott a rakétáktól színeket látszó Marospart, míg a folyón lampionos csónak felvonulás szerenáddal és tárogatóval egybekötött Nimpha-játékokban gyönyörködtette a közönséget. Nagy forgalomnak örvendett a 33-as csárda paprikáscsirkével, kitűnő jégbehűtött italokkal. A katonazene változatos hangversenye által kísért jól sikerült estét a hirtelen zivatar zavarta meg.

MŰVÉSZET.

* Tul a nagy Krivánon második felvonását folytatólag közli a Színházi Élet Ince Sándor népszerű hetilapja. Az igazán érdekes szám tartalmából kiemelendő Kosztolányi Dezső cikke a művésznök toalette-éről s a rengeteg képpel illusztrált beszámoló a magyar művészvilág nyári pihenő helyéről. Ára egy korona. Előfizetési ár negyedévre tíz korona. — Kiadóhivatal Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. szám.

HIREK

A király születésnapja.

(Aradon és Reichenauban.)

Igaz hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg Arad város közönsége Károly király születésnapját. Sok ház lobogódiszt öltött.

Régen öt órakor huszonegy ágyulovés dördült el, utána pedig a 33-ik gyalogezred zenekara járta be a főbb utcákat. Délelőtt tíz óra kor a minoriták templomában ünnepélyes mise volt, amelyet Lakatos Ottó dr. volt rendőnök celebrált. A templom nagy hajóját zsufolásig megtöltötték a különböző állam, megyei és városi hivatalok és iskolák képviselői. A megye képviselőjében Purgly László főispán, Schill József alispán, Darányi főjegyző jelentek meg. A város egész tanácsa megjelent Variassy Lajos polgármester vezetésével. A törvényszék és a járásbírók tagjai Szakolczay Lajos törvényszéki elnök és Kovács József táblabíró vezetésével vonultak fel. A pénzügyigazgatóságot Embey pénzügyigazgató és Berzsenyi tanácsos képviselték, a főszerkezettség tisztviselőit Csernovits Diodor dr. miniszteri tanácsos vezette. Ott voltak az összes aradi iskolák igazgatói is. A többi templomban is kivétel nélkül hálaadó istentiszteletet tartottak. Disztinguált volt fél tizkor a zsinagógában, ahol Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi mondott beszédet.

A várbán már fél kilenckor felvonult a katonaság a várkapolna előtti négyszögletes tere. Fél tizkor volt itt a mise, amelyen megjelentek Resch Ferenc altábornagy katonai állomásparancsnok, Fiedler Imre őrnagy, téparancsnok, a tüzérségi felszerelési állomás tisztjei Iváscu százados vezetésével, a repülőszázad tisztjei Medvey őrnagy vezetésével, valamint a többi fegyvernemek, csapatok és parancsnokságok képviselői is. A misét Wild Endre tábortiszt celebrálta.

Reichenauból jelentik: A király családja körében, csendben, a mostani idők komolyságához mérten ünnepelte meg születésnapját. Régen fogadta családjának és rokonságának üdvözlését, majd ezután átmentek a reichenaubi vártemplomba, ahol ünnepi istentiszteletet hallgattak. Az istentisztelet után Reichenau város polgársága a polgármester vezetésével üdvözölte az uralkodót. Ezután a havasi gyopár tırői hegyi dandár tisztikara járult a király elé. Ez a csapat volt az, amelyet a király trónörökös korában 1916 tavaszán vezetett az olaszok ellen. Ezután a tábornoki kar jelent meg őfelsége előtt, Frigyes főherceg, Jenő főherceg, Konrad báró, Böhm-Ermolli és Arz báró vezérkari főnök, Rohr Ferenc, Frigyes főherceg üdvözlő beszéde után átnyújtották a királynak a tábornagi botot. Az ünnepély legszebb része volt az újonnan kinevezett Mária-Terézia-rend lovagjainak felavatása. Nagy ünnepség keretében történt a felavatás. Tizenegy élő és egy halott tisztet avattak fel a Mária Terézia-rend lovagjává. Ezzel az ünnepség véget ért.

— Halálozás. Özv. fonyódi Fonyó Lászlóné sz. nemes Guetman Karolina, életének 82-ik évében Világoson elhunyt. Halála után, Fonyó Andort, továbbá leányait: báró Bohus Lajosné, Valérián Józsefnét és kiterjedt előkelő családot borított gyászba.

Özv. Vojtek Alajosné, sz. Schmidt Anna, életének 70-ik évében Aradon elhunyt. Halálát a Földes-Hehs, Gabrilovics, Vojtek, Vaniss és Neidenbach, Czigiér és Matevich családok gyászolják.

Martini Alajos tartalékos zászlós Albániában ellenséges gránáttól találva hősi halált halt. Scheer Márton dr. ficsói ügyvéd, a nyolcadik honvédsereg hadapródjelöltje, Menkulesfürdőn meghalt.

— Bérkocsis-sztrájk Aradon. Az aradi bérkocsisok beadványt nyújtottak át Bittner Róbert h. főkapitánynak, melyben bejelentették, hogy míg a várostól lovaiknak takarmányt nem kapnak, nem fognak be. Ma délután már sem a bérkocsi állomásokon, sem az utcán nem lehetett bérkocsit látni. A vonatokból kiszálló utasok nagyrésze gyalog volt kénytelen odgyászával együtt a városba jönni.

— Nyaraló gyermekek — a királyhoz. Ma délelőtt 11 órakor a városligeti zenepavillon előtti téren az összes Aradon nyaraló osztrák gyermekek és a Lovranába induló magyar gyermekek egybegyültek, hogy megünnepeljék őfelsége Károly király születésnapját. A misét vezető lelkész német nyelven méltatta a nap jelentőségét. A zenét a miséhez a 33-ik gyalogezred zenekara szolgáltatta. Az istentisztelet befejeztekor Nafe Ottó, az Aradon és a megyében nyaraló gyermekek főfelügyelője hatásos beszédet intézett az ünnepelő gyermekekhez, a melyben különösen méltatta az egybeolvadó szeretetet, ami a két nemzet gyermekeit összehozta. Beszédét magyarul fejezte be és magyarul éltette a királyt és a hazát. A beszédre a gyermekek viharos éjlen kiáltása hangzott el. A magyar és osztrák himnusz hangjai mellett az ünnepség befejeződött. A gyermeknyaralás vezetői őfelsége kabinetirodájához Reichenauban (Bécs mellett) a következő táviratot küldötték:

„Őfelsége iránt érzett rajongó szeretetben egybeolvadó születésnapjaitól kezdve kis szívük örök hálaát, lelkük forró imádságát küldik értük gondoskodó Atyjuknak és Uralkodójuknak az Arad- és Csanádmegyében nyaraló osztrák gyermekek és őfelségének az ausztriai tengerpartra készülő apró magyar alattvalói. Ezek nevében Vásárhelyi Janka, a nyaralótási bizottság elnöke és dr. Kardos Géza, az állami gyermekmenhely igazgató főnöke.”

— Kínában általános választások voltak. Pekingből most érkezett meg a híre, hogy Kínában a hadrakészülődés izgalmai között általános képviselőválasztás volt, mely a köztársaság mostani elnökének, Tuan-Si-Zsuinak szerezte meg a parlamenti többséget. A parlament októberben választ új elnököt. Addig azonban meg kell oltania az alkotmányreform kérdését különös tekintettel arra, hogy a déli tartományok autonómiát követelnek. Az új parlament békés és liberális szellemben akarja megoldani a nagy mennyű birodalom alkotmányának számos és bonyolult kérdését.

— Előlejtetés. A földművelésügyi miniszter előterjesztésére dr. Ortutay-Tiszti Lajos miniszteri fogalmazóvá lépett elő.

— Elloptak egy negyedmillió értékű hordót Budapestről jelentik: Mandel Ilona Ráday-utca 60. szám alatt levő hordógyára feljelentést tett a rendőrségen, hogy a raktárból mintegy negyed millió korona értékű hordót lopott el. A nyomozás kiderítette, hogy a tolvajok, Fehérvári János, Koller Ferenc és Hüblöcska Ferenc nevű alkalmazottak, akik a hordókat darabonként husz koronáért adták el Földvári Jakab, Versény-utca 10. szám alatt lakó ügynöknek s ez viszont Gabrilovics Krisztánénak adta tovább. Kemény Mór Soroksári-ut 134. szám alatt lakó kereskedőnél is sok lopott hordót találtak. A hordók legnagyobb része megkerült, a tolvajokat leartóztaták és az orgazdák ellen is megindult a vizsgálat.

— Drága fürdés. Steiner Emil az aradi katonai járványkórházba beosztott 39. gyalogezredbeli katona nagylőtei kereskedő ma 5 és 6 óra között a Neptun uszodába ment fürdeni. Óvatos ember léte a nála levő pénzt 1320 koronát, mely állt egy darab 1000, 3 darab 100 és 1 darab 20 koronásból, a bankjegytárcájával együtt az uszoda kasszájába helyezte el, amelyről számat is kapott. A számat a zsebében levő aprópénztárcájába helyezte, a kabinjában levetkőzött és ment fürdeni. Vagy a víz nem tett neki jót, vagy rossz elbérzete volt, de alig pár percnyi fürdés után visszament átöltözködni. Felöltözött, zsebébe nyult kis erszénye után, hogy kiváltsa pénzét és akkor rémülve vette észre, hogy tárcája, amelyben a számon kívül 500 korona értékű aranylánc is volt, hiányzik. Nyomban a pénztárhoz ment jelentést tenni, ahol még nagyobb meglepetés érte, a tolvaj az ellopott számmal kiváltotta és elvitte a pénzt.

— Esküvők. Molnár János és Zombory Láng Nusi házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) — Pálffy József és Drucker Bözsike házasságot kötöttek.

— Gyermekvásár a pályaudvaron. Tegnap este a kolozsvári pályaudvaron egy fiatal anya ácsorgott az érkező és induló utasok között. Lerongyolt ruhájáról leritt a nyomor, beesett arcára pedig kiült az éhség. Szemében köny csillogott s mohón nézdegélte a harmadosztályú váróterem szegényes utasait, akik egy-egy sarokba húzódva fogyasztották el egyszerű vacsorájukat. Szinte kinézte szájukból a falatot, ám hiába nézte szuggesztív erővel a falatokat, senki sem nyújtott neki egy falatot sem. Az éhező anya karjain rongyokba burkolva egy öthónapos csecsemő volt. Az anya és csecsemő egyaránt éhezett, de míg az anyát szegény érzete visszatartotta az alamizsnakeréstől, a kis poronty a természetes ösztön erejével követelte az anyatejet. Kis szájacskájából bugyborékolva törtek a síróhangok és tulharsogtak a váróterem zene-bonáján. Az anya egy darabig szóval csitította éhes csecsemőjét, de a gyermeknek tej kellett volna, az anya pedig kiszikkadt mellével nem tudta gyermeke éhségét csillapítani s erre ő is sírásra fakadt. Majd pironkodva sorra járta a szegényebb külsejű embereket, s oda kínálta nekik gyermekét:

— Szánjanak meg — mondotta — vegyék meg gyermekemet. Én már napok óta nem ettem, s a gyermekemet sem tudom táplálni. — Vegyék meg! Annyit adjanak legalább érte, a mennyivel haza utazhatom és egyszer jól lakhatok.

A fura gyermekvásárnak hamar híre futott. Szóltak az állomáson inspekciós detektívnek, aki a kétségbeesett anyát bekísérte a központi őrszobába. A tisztviselő kérdésére elmondotta sirva szomorú sorsát. Hodosón Flórának hívják, azért jött be a városba, hogy magának és gyermekének kenyeret keressen, de gyermekével nem tűrték meg sehol. Napokig kóborolt élelem és munka nélkül, míg a kétségbeesés rávitte, hogy gyermekét áruba bocsássa. A rendőrség a gyermeket beszállította a gyermekmenhelyre.

— A főrabbi kérelme. Hittestvéri szeretettel kérem a község tagjait, hogy a katonák ünnepi ellátására szánt szíves adományait a közelebbi ünnepekre való tekintettel mielőbb beküldeni kegyeskedjenek. Az adományokat Halpern Miksa ur veszi át. — Dr. Vágvölgyi.

— Birtokeladás. Rónay Mihály cs. és kir. kamarás hétszáz holdas temessági birtoka gazdát cserélt. A birtokot 2,100,000 koronáért ügynöki közvetítés mellett egy szabadkai nagybirtokos vette meg.

— Visszaszöktek — hadifoglyokba. Eddig csak arról hallottunk, hogy a hadifoglyok haza felé szoktak szökni. Most már visszafelé is szöknek. Nagyváradon tegnap Lepedovics Iván orosz katona jelentkezett Jantsovits Emil főhadnagyánál, a hadifoglyótábor ügyeletes tisztjénél azzal, hogy visszajött lozságba. Ahogy hazavitték Oroszországba, a bolsevikiek a frontra akarták küldeni, inkább visszatért Nagyváradra. Ugyancsak ez az esete Burinstein József kisenevi származású fogolyának. Hazavitték Kisenevbe, de rövidesen visszaszökött a pécsi hadifoglyótáborba.

— Egy kassai mérnök rejtélyes elhalása. Kassáról jelentik: Tiefenthaler Rezső mérnök, a kassai felmérési felügyelőség főnöke még a múlt héten szerdán két napra Budapestre utazott, hogy ott egy orvossal konzultáljon. Pénteken kellett volna hazaérkeznie, hogy családját megalapodás szerint Nagyszőlőssre vigye. Tiefenthaler Rezső azonban mindaddig nem érkezett vissza és semmi életjele sem adott magáról. Nagyobb összeget képviselő értékpapirt vitt magával, hogy a fővárosban elhelyezze. Nem tartják ki-zártnak, hogy Tiefenthaler bünténynek esett áldozatul.

— Rendelet az udinei bankról. A hivatalos lap mai száma pénzügyminiszteri rendelet közöl, amely ismerteti a megszállt olasz területek katonai igazgatásának rendeletével. Udine székhellyel felállított kölcsönpénztár által kiadott kölcsönpénztárjegyeket; a kölcsönpénztárjegyek 1, 2, 10, 20 és 100 lirára szólnak.

— Kinevezés. A király Csurgay József és Schanzen Ferenc 33. Legéni Bibity Horváth Pál a 2. honvédsereg 33. gyalogezredbeli katonai akadémikusokat a cs. és kir. hadseregbe időelőtti belépésük alkalmából hadnagyokká nevezte ki.

Helfferichet megakarták gyilkolni

(A világháború legújabb hírei.)

Rottérdam, augusztus 17. A Daily News orosz tudósítója jelenté Stockholmból. Semmi kétség benne, hogy a baloldali szocialista forradalmárok elhatározták, hogy Helfferichet is meggyilkolják. Határozottan kijelentették, hogy Murmann követet és Skoropadzky ukrán herceg is megakarták gyilkolni, sőt annyira mentek, hogy ellenezték bármely nacionalista állam, nemcsak Németország képviselőivel való tárgyalást is. Ez a nyilatkozat annak a lehetőségét mutatja, hogy az antant diplomáciái ellen is terveztek merényletet. Helfferich elutazása nem történt váratlanul.

London, augusztus 17. A Reuter-ügynökség jelenté: A Daily Mailnak jelentik Wladivosztkóból: Augusztus 13. A szövetségesek elhatározták, hogy kihirdetik az ostromállapotot.

London, augusztus 17. A Timesnek jelentik Akirból 12Éröl, hogy Nikolsba francia csapatok érkeztek.

Zürich, augusztus 17. Párisi lapok szerint az osztrák-magyar és olasz hadsereg között feléledt harc teljes erővel dühög. Mindkét fél nagyszámu ágyuval van felszerelve. A tüzérségi harc állandó és oly erős, hogy a svájci határ falvaiban éjjel-nappal lehet hallani az ágyúörgést.

Berlin, augusztus 17. A Lokalanzeiger értesítése szerint Helfferich, a német birodalom moszkvai követe holnap érkezik Berlinbe, hogy folytassa a megbeszéléseket, amelyek az orosz esemény ügyében még nem fejeződtek be. Helfferich már a legközelebbi napokban visszautazik Oroszországba. Joffe Moszkvában kapott instrukciói alapján folytatni fogja a külügyi kormányval elutazása miatt félbeszakadt tárgyalásokat.

Berlin, augusztus 17. A Károly király születésnapján tartott ünnepélyen Herceg Hohenlohe, berlini osztrák-magyar nagykövet beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy Károly király legfőbb törekvése odairányul, hogy a német birodalommal való szövetséget, melyet szent örökségként vett át a legsúlyosabb körülmények között és a legborúsabb időben, rendületlenül fentartsa és ezzel egyuttal birtokállományát is biztosítsa.

Bern, augusztus 17. A Petit Parisien jelenté: Német repülők megtámadták tizenötödikére virradó éjjel Dünkirchent, Boulognet és Calais. Dünkirchenre 20 torpedót dobtak le. Calaisban nagy kárt okoztak a ledobott bombák, Boulogneban szintén.

Zürich, augusztus 17. A különböző francia lapok azon véleményen vannak, hogy a németek a frontnak több mint egy helyén támadást kezdenek azon könyedség folytán, melylyel stratégiai tartalékaikat ide-oda toltatják. A Petit Parisien szerint Ludendorff új nagy csatát készít és most a francia front gyengébb pontjait kutatja ki. A német hadvezetőség még mindig igen jelentékeny tartalékok felett rendelkezik.

Koppenhága, augusztus 17. A Morning Postban Repington czedes azt írja, hogy a németek már a legközelebb megvalósítani igyekeznek új offenzív tervüket, miáltal adva van az átödiük téli háború lehetősége.

Stockholm: A maximalista kormány központi lapja a „Fröga” a következőket írja. Az a veszély fenyeget, hogy az entente Oroszországon át akar a központi hatalmak ellen elővonulni. Az orosz nép ellene van annak, hogy Oroszország ismét véres események színhelye legyen. Oroszország nem akar háborút és igyekeznék fog minden ellenséges bevonulást az összes rendelkezésre álló erőkkel megakadályozni. Csak Oroszország hoittestén át tehet előrehaladást az entente.

Rotterdam, augusztus 17. A Times haditüdsítöje a keleti arcvonal visszaállításának lehetőségeiröl a következőket írja:

A régi keleti arcvonal a Keleti tengeröl Bukovináig és a Kárpátokig, onnan Egyiptomig és Mezopotámiáig terjed. A front visszaállítását a győzelmes brit centrumnál kezdjük Mezopotámiában. Új balszárnnyunk, amely még keletkezésben van, a Murman területre támaszkodik és déli Oroszorszáig terjed. Egyelőre még ki nem fejlődött balszárnnyunk Szibériában van.

Genf, augusztus 17. A Temps szerint Anglia átvette az entente oroszországi és uralvidéki hadműveletienek vezetését.

— A kétnemü ember. Megirtuk ma, hogy az aradi rendörség letartóztatott egy Jakobovics József nevü embert, aki azt mondja magáról, hogy kétnemü s ezért felmentették a katonai szolgálat alól. Szilágyi László dr. ma reggel ismét kihallgatta a különös embert, aki teljes egészében fenntartotta tegnapi vallomását. Dr. Prohászka László főorvos ma délelött megvizsgálta Jakobovicsot és megállapította, hogy egy minden tekintetben jól kifejezett férfi, akinek kétnemüségéről szó sem lehet. Szilágyi dr. elébe tartotta az orvos jelentését, de Jakobovics konokul megmaradt vallomása mellett, csupán azt jelentette ki, hogy a fölmentési okmányait a feletti örmében, hogy a katonaságtól megszabadult, megsemmisítette. A rendörség mindaddig őrizetbe tartja a különös embert, míg illetékes hatósága nem tisztázza azt, hogy tényleg nem katonaszökevény.

— Lisztkiosztás. Értesítjük a közönséget, hogy a héten fejadagonként 75 deka kenyérliszt és 75 deka főzőliszt kerül kiosztásra, a melynek ára adagonként papírzacskóval együtt 1 korona 32 fillér. — Felhívjuk az I., II., III. kerület kereskedöit, hogy hétfön, a IV., V., VI., VII. kerület kereskedöit, hogy kedden, a VIII., IX., XI. és XII. kerület kereskedöit, hogy szerdán, a pék mestereket pedig hogy csütörtökön jelentkezzenek a liszthivatalban az utalványok kiváltása céljából. — Közélelmezési hivatal vezetője.

— Megnyílik a Fehér Kereszt télikertje. Hétfön, augusztus hó 19-én a Fehér Kereszt gyönyörűen átalakított télikertje. Arad város legszebb és leglátogatottabb étterme a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére áll. Elsörangu pompás ételekröl a tulajdonos gondoskodik. Esténként Rácz Karcsi híres cigányprimás zenekara hangversenyez.

— Ezer hindu nő. Az entente kiképzett beteg ápolásra egy nagy csapat hindu nőt, akik most érkeztek meg viszontagságos utazás után a frontra. Az Elöre e heti száma címlapján egy ilyen hindu szépséget mutat be. Érdekes, hogy ezek a nők, a sebesült katonák ápolása közben is a súlyos orrkarikákkal és egyéb ékszerekkel megrakva végzik néhez szolgálataikat. — Akadnak köztük olyanok, akiknek 6—8 kgr.-nyi ékszer van a kezén, nyakán, lábán, orrán és füleén. Örökké jókedvűek és a lehetetlenségig szerények. A napdjuk a mi pénzünkben kifejezve 2 korona.

— Könyvtárat, hangjegyeket vesz Korpel.

— Adományok. Özv. Grieshaber Mórné Világosról 50 koronát és Steiger Sándor papnövendék Pankotáról 5 koronát küldöttek Molnár Andor ravatalára szánt koszorúmegváltás címén a vak katonák javára.

— Ma utolsó nap — a hadsegélyző cirkuszban. Ma vasárnap d. e. 10—12-ig igen érdekes nyilvános próbák. Délután 4 és este 8 óraker két finnepi bucsu előadás. Mindkét előadásban az új pompás műsor kerül bemutatásra.

— Meghívó a teljes vasárnapi zárás ügyében e hó 21-én szerdán este fél 9 óraker a felső kereskedelmi iskola (Akadémia) dísztermében tartandó értekezletre az összes kereskedő szakmák t. főnökeit, valamint a kiskereskedő urakat tisztelettel meghívjuk. Tekintettel a tárgy fontosságára, kérjük ezen értekezleten az összes kereskedő urakat teljes számban résztvenni. — Faragó Rezső főtökár, Kneiff Lajos elnök.

— Templomi ülések bérbeadása. Az Izt. hitközség templomi üléseket kezelö bizottsága ezuton közli a következőket: 1. A hitközség tulajdonát képezö templomi ülések bérbeadása f. hó 21-én kezdödik. 2. A jelenlegi bérlök, bérléti eljöga f. hó 28-áig bezárolag érvényes. 3. A magántulajdonát képezö templomi ülések csak a hitk. utján adhatók bérbe. Az ilyen templomi ülések bérértékét a hitközségi pénztár a jegyek átadása ellenében nyomban kifizeti. 4. A póttulajdonát képezö templomi ülések bérbeadása f. hó 29-én kezdödik. 5. A magántulajdonát képezö ülések jegyei a hitk. irodában átvehetök. — Frenö Fülöp biz. elnök, Vajda József biz. jegyzö.

— Szent István-nap nem lesz hústalan nap. Az Országos Közélelmezési Hivatal f. hó 20-ára, a Szent István-ünnepre való tekintettel az arra a napra esö hústalan napot feifüggesztette.

— Kitüntetés. A király Boros József fidesnek, Szilágyi Péter népfelkelö örmesternek és Dani Lajos 2-ik hohnvédgyalogezredbeli törzsoirmesternek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül az I. osztályu ezüst vitézségi érmet adományozta és pedig Borosnak harmadszor, Szilágyi és Daninak újölág.

— Koszorúmegváltás. Özv. Steiner Jakabné urnö, Bukovetz Vali ravatalára szánt koszorúmegváltás címén 50 koronát adományozott a Nök Otthona javára, melyért hálás köszönetét nyilvánítja özv. Purgly Lajosné, egyesületi fővédasszony.

— Öngyilkos hivatalnoknő. Özv. Csiffi Mártonné hivatalnoknő ma reggel az Eötvös-utca 37. számu házban lévő lakásán morfiummal megmérgezte magát. Miután nem engedte magát elvitetni, a orsök életveszélyes állapotban a lakásán hagyták.

— Az elkobzott cipök Aradon maradnak. Az aradi közönség még bizonyára emlékszik arra, hogy az elmúlt hónapokban egy Asztalos Sándor-utcai üzletben a rendörség nagy mennyiségü cipöt foglalt le. Nyomban az elkobzás után felterjesztést intézett az aradi közélelmezési vállalat a Népruházati Bizottsághoz az iránt, hogy a lefoglalt cipök hagyassanak Aradon, az itt uralkodó nagyfoku cipöhiány enyhítésére. A kereskedelmi miniszterium börpari osztálya döntött a kérdésben, még pedig Aradra nézve kedvezöben. Ma érkezett le a miniszteri biztos értesítése arról, hogy az elkobzott 604 pár cipö felosztható az aradi cipökereskedök között. A mennyiségből a következő cégek kapnak arányos részt: Buchsbaum és társa, Weinberger János, Kutányi J., Lányi Marcell és Purjesz László.

— Az agy- és gerincvelö megbetegedéseknél, lelki betegségeknél és idegbajoknál a természetes Ferenc József keserüviz kisebbíti a gyomor és a belek működésében támadt rendtelenségeket, bármennyire is elhatalmasodtak már; szabályszerű és kielégítő székletet hoz létre, élénkíti az emésztést, javítja az étvágyat s hosszabb időn át tartó használatnál is biztosan és enyhén, a legcsekélyebb izgatás nélkül hat.

— Ingyenes munkaközvetítés. Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkakalmakra ajánlkoznak rokkantak: gazdatisztai, erdészi, vadászai, ispáni, béresgazdai, gazd. felügyelői, mezöéri, erdöéri, majorosi, vadöri, gazd. irnoki, postaszolgái, postakézbesítői, hivatalsszolgái, kapusi, munkavezetői, keresk. segédi (fűszer), raktárnoki, temetőéri, ellenöri, hivatalnokai, kulcsári, kovácsai, bentési, magtárosi, szilgyártói, utmesterei, konyhakertészai, mozigépészai, szobafestöi állásra. A munkaadók figyelmét azzal a megjegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafiai kötelesség a háboruban rokkanttá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon, a fa- és fémipari iskolában van (Telefon 652.), ahol az érdeklödök közlelmetti felszámolást nyerhetnek.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmebe nem veszi, büntetendö cselekményét követ el.

KÖZGAZDASÁG.

= Magyar királyi selyemfontódnák haszonbérlete r.-t. céggel a m. kir. földművelésügyi miniszterium és a Magyar Agrár és Járadekbank r.-t. részvétele mellett öt millió korona alaptőkével részvénytársaság alakult, amely 20 évre haszonbérbe vette a Tolna, Győr, Komárom, Ujvidék, Törökkanizsa, Lugos, Békéscsaba, Mohács és Pancsova városokban levő állami selyemfontódnákat. Az alakuló közgyűlésen az igazgatóság tagjaivá a következőket választották meg: Dr. Szomjas Lajos helyettes államtitkár (elnök), dr. Papp-Ragány István miniszteri tanácsos (alelnök), Barta Arnold, dr. Éber Antal, Krenevits Ferenc, dr. Moldoványi Sándor, Révész Alfréd, Salamon Andor, dr. Várady László, dr. báró Wlassics Tibor.

= Birtokcsere. Özv. Merkler Fülöpné eladta az Óvár-utca 2. sz. házat 44.000 koronáért Baumann Mátyásnénak. — Zöldi Róbert eladta az Orczy-utca 16. sz. és Török Gábor-utca 25. sz. házat 55.000 koronáért Bock Juditnak. — Cunyev Tivadar és neje eladták a Virág-utca 23. sz. házat 8400 koronáért Gyurkovics József és nejének. — Oécs Károly eladta a Wesselényi-utca 47. sz. házból az öt illető fele részt 20.000 koronáért Tritthaler Ferencnének. — Mészáros Mihály és neje eladták a Miklós-utca 15. sz. házat 10.000 koronáért Herzog János és nejének. — Zágóri Károly és neje eladták a György-utca 22. sz. házat 26.000 koronáért Reinhart József és nejének. — Grintner Adámné eladta a Vas-utca 3. sz. házat 26.000 koronáért Kiss András és nejének. — Gyelán Illés és neje eladták a Tél-utca 4-b. sz. házat 25.000 koronáért Baumann Ignácnak. — Gyenge Ferenc és neje eladták a Varjassy József-utca 18. sz. házat 135.000 koronáért Ungureán János és nejének. — Barta Jenő és neje eladták a Szent Pál-utca 7. sz. házat 85000 koronáért Farkas Antal és nejének. — Surányi Paulina eladta a Damjanich-utca 6. sz. házat 13.000 koronáért Sztoján Romulusznének. — Id. Szibik János eladta a Csernovics Péter-u. 14. és Három veréb-utca 5. sz. házat 47.000 koronáért Rosenfeld Franciskának. — H. Kolofon András eladta a Purgly Lajosné-utca III. sz. házat 65.000 koronáért Scherer Károly és nejének. — Özv. Bartók Mihályné eladta a Varjassy Lajos-utca 83. sz. házat 25.000 koronáért Brandt István és nejének. — Reich Gyula és neje eladták a Gyár-utca 1. sz. házat 30.000 koronáért Binder Salamon és nejének.

LEGUJABB.

Pflanzer-Baltin balesete.

Budapest. Pflanzer-Baltin vezérezredest ma egy szolgálati útján baleset érte. A vezérezredest autója egy hat méter magas uttesten száguldott végig, miközben az egyik hátsó kerék abrocsa leesett. Az autó felborult, a bernülök pedig a mélységbe zuhantak. Pflanzer-Baltin sértetlen maradt, de kíséretéből a vele utazó egészségügyi főnök súlyosan, a kocsí sofőrje pedig könnyebben megsérült.

Mennyit jegyezték a hadseregszállítók.

(Hatóságilag készült kimutatás.)

Egyik központi hatóságunk kiadásában a napokban rendkívül érdekes füzet jelent meg. A füzetben nincs egyéb, mint nevek és számok, mindazonáltal izgatóbb olvasmány, mint sok szenzációs háborús regény. A füzet felsorolja az összes hadseregszállítókat és minden név mellett feltünteti a szállítás összegét pénzben kifejezve. Már az egymaga is páratlanul érdekes és tanulságos, de ami egyenesen kortörténeti dokumentumá teszi a 222 oldalra terjedő füzetet, az egy másik számszlop, az, amely minden hadiszállítási összege mellé az illető cégnek vagy egyénnek hadikölcsönjegyzeit sorolja fel.

Az egész könyvet le kellene nyomtatnunk,

de arra egy napilap hasábjai tulságosan szűk keretűek, így csak azoknak a névsorát publikáljuk, akik legalább a 10 milliós hadseregszállítók szerencsés táborában foglalnak helyet. Előjáróban még meg kell jegyeznünk, hogy a szállítások 1917. év végeig, a hadikölcsönjegyzés pedig az első hét hadikölcsönre vonatkozik. Azóta természetesen a számok rengeteget nőttek és messze meghaladják a mi statisztikánkat. A statisztika hatósági uton készült, tehát feltétlenül megbízható, azok, akiknél hadikölcsönjegyzés nincs feltüntetve, nem tettek eleget egy hivatalos körrendelet felszólításának — valószínűleg könnyen érthető okból.

A szállító:	Szállítások összege: Korona	Hadikölcsönjegyzés Korona
Weisz Manfréd	1.392.000,000	44.900,000
Haditermény r. t.	1.033.600,000	211.000,000
Nemzeti Egyesült Textilművek	722.080,000	16.200,000
Wetzler B. és Társa Konzervgyár, Királyhida	593.800,000	?
M. Élelmiszerszállító r. t.	581.400,000	2.600,000
Vágómarhaközpont	565.600,000	2.200,000
Wolfner Gyula és Társa	356.500,000	23.000,000
Kelenföldi bõrhadjelszerelési intézet tagjai	231.100,000	17.800,000
Zágrábi bõrgyár, Mauthner Testvére, Nagybossányi bõrgyár, Magyar földbérlok szövetkezete	183.000,000	3.050,000
Magyar Általános Hitelbank	141.881,000	?
M. gyapjúáru posztógyára, Zsolna	112.300,000	8.000,000
Ganz-Danubius	108.300,000	9.500,000
Szab. osztrák-magyar államvasutttársaság	100.638,000	24.000,000
Hirtenbergi tölténygyár	89.000,000	16.000,000
Szekelygazdák szöv., Marosvásárhely	87.600,000	1.100,000
Standard m. termelők r. t.	83.800,000	14.450,000
Fegyver- és Gépgyár r. t.	80.100,000	16.500,000
M. Szeszértékesítő r. t.	66.700,000	?
Dr. Lipták és Társa	64.400,000	3.550,000
Budapesti állatvásárpénztár	61.863,000	4.935,000
Schlick-Nicholson	50.600,000	4.318,000
Faragó Lajos marhaszállító, Tura	50.000,000	755,900
Grünfeld A. marhaszállító, Komárom	48.068,000	1.500,000
Whitehead torpedógyár, Fiume	40.500,000	4.350,000
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete	36.503,000	1.950,000
Magyar Repülőgyár, Albertfalva	36.669,000	2.180,000
M. textilipar r. t., Rózsáhegy	33.272,000	10.600,000
Gyõri vaggongyár	38.639,000	2.600,000
Poliatsek M. marhaszállító, Jászáshegy	32.243,000	380,000
Rimamurányi vasművek	39.234,000	24.000,000
Kartonnyomó ipar r. t.	34.514,000	2.600,000
Baruch Jeremiás lótapaszszállító	22.463,000	2.230,000
Coburg herceg bányaművei	20.092,000	2.800,000
Drucker Mór és Fia konfekció cég	29.326,000	950,000
Franck kávékonzervgyár, Kassa	20.684,000	11.016,000
Hazai pamutfontógyár	21.866,000	3.100,000
Kemény Testvérek élelmiszerszállítók, Nagyszalonta	21.407,000	624,000
Klinger Henrik textil-cég	26.874,000	7.900,000
Gyõri ágyugyár	20.515,000	2.000,000
Fém- és Lámpaárugyár	26.372,000	2.250,000
Magyar Gázlizzófény r. t.	21.639,000	1.300,000
Magyar Cukoripar r. t.	25.089,000	6.500,000
Neuschloss Ödön és Marcell	20.115,000	1.986,000
Országos Központi Hitelszövetkezet	28.371,000	134.500,000
Redner Arnold mézszáros	20.087,000	400,000
Szegedi kenderfontógyár	27.560,000	4.720,000
Vulkán gépgyár	21.654,000	3.465,000
Adria tengerhajózási r. t.	15.752,000	7.000,000
Besztercebányai posztógyár	11.634,000	1.550,000
Braunstein Testvérek marhaszállítók, Győr	11.191,000	60,000
Budapest főveros élelmiszerüzeme	18.934,000	?
Dr. Kereszty és Dr. Wolf, Ujpest	10.325,000	780,000
Egyesült izzólámpa és vill. r. t., Ujpest	19.393,000	2.700,000
Első szegedi cipőszövetkezet	15.554,000	?
Emmerling Adolf pyrotechnikai gyár	14.564,000	840,000
Fémközpont	12.258,000	550,000

Ganz-féle vill. társaság	18.151,000	3.200,000
Gazdasági- és hadiszekérgyár, Galgóc	14.260,000	295,000
Gazdasági termelők szövetkezete, Kolozsvár	19.773,000	60,000
Glasner Miksa sütődéje	10.653,000	565,000
Gilisksthal Gyula konfekciós-cég	12.288,000	1.840,000
Goldberger S. és Fia, kékfestőgyár	18.980,000	5.800,000
Győri szeszgyár és finomító	11.875,000	5.000,000
Langfelder gépgyár Herkulesművei	10.137,000	750,000
Holzer Simon konfekciós-cég	10.569,000	446,000
Hubka Péter bőrgyár, Liptószentmiklós	17.309,000	3.210,000
Juta és kenderipar r. t.	17.507,000	2.150,000
Pozsonyi kábelgyár	11.792,000	6.000,000
Kammer Testvérek textilcég	15.682,000	1.650,000
Kispesti Textilgyár	11.092,000	1.250,000
Láng L. gépgyár	15.239,000	950,000
Laufer Samu marhaszállító, Pozsony	10.734,000	333,000
M. ált. gépgyár	11.049,000	1.684,000
Magyar cukorgyárak bizottsága	12.773,000	?
M. kender- és lenipar r. t.	16.729,000	3.250,000
Olaj- és zsiripari központ	13.229,000	1.900,000
M. Pamutipar r. t.	17.899,000	2.850,000
Siemens és Schuckert	12.041,000	2.000,000
Maria automobilgyár	16.963,000	3.672,000
Mezőgazdasági ipar r. t.	12.603,000	3.300,000
Nagysurányi cukorgyár	10.911,000	4.430,000
Pamutközpont	18.426,000	300,000
Reithoffer J. fia gummi	14.695,000	9.500,000
Robur cipőgyár	10.840,000	360,000
Rosenfeld A. marhaszállító, Alsókubin	12.000,000	163,000
Scherg V. és Társa posztókereskedő, Brassó	15.753,000	2.900,000
Szamek Testvérek szénaszállítók	15.677,000	1.402,000
Telefongyár	16.399,000	1.500,000
Tural cipőgyár, Temesvár	10.253,000	3.000,000
Wein K. és társai szövöde, Késmárk	16.008,000	5.020,000
Wertheimer és Frankl gyarmatáru	11.218,000	1.650,000
Winkler Sámuel husszállító, Győr	10.165,000	507,000

Wilson Európába jön.

(A francia offenzíva megakadt.)

Rotterdam, augusztus 17. A Courant jelenté Washingtonból: Wilson elnök Lansing államtitkár kíséretében a legközelebbi napokban hajóra száll, hogy Európába jöjjön. Wilson elnök résztvesz az entente-nek augusztus végén Párisban tartandó nagy haditanácsán.

Berlin, augusztus 17. Wilson európai utazása, mint jól informált helyről közlik, nem pusztán udvariassági aktus. Bizonyos, hogy úgy az egész entente, de különösen Lloyd George határozott célra törekszik, mikor Wilsont Európában akarja látni. Az angol miniszterelnök azt akarja elérni, hogy a hadicélok tekintetében és különösen az orosz ügyekbe való beavatkozás kérdésében Wilsont álláspontjának feladására bírja. Az tény, hogy Anglia elvesztette vezető szerepét és hogy az entente vezetése mindinkább Amerika kezébe kerül. Wilson elhatározását minden kérdésben döntőre tette.

Washington, augusztus 17. Chamberlain, a szenátus hadügyi bizottságának elnöke, Wilson politikájával kapcsolatban kijelentette, hogy Amerika nem szándékozik eltérni attól a politikától, hogy katonai programjának központja Franciaország.

Marsch tábornok a következőket jelentette ki: „Megnyerhetjük a háborút. Hogy meddig tart, egészben attól függ, amit tenni fogunk. Ha csak egészben véve csekély számú csapatokat küldünk Európába, akkor Németország malmára hajtjuk a vizet. Backer hadügyminiszter nyilatkozata szerint Wilson politikája azt követeli, hogy az amerikai csapatokat a nyugati fronton és Olaszországban koncentrálják. A döntést a nyugati arcvonalon kell kierőszakolni. Az angol haditengerészet segítségével gyorsan folytathatjuk a csapatszállítást.

Stockholm. A Svenska Dagbladet a svéd külügyminiszterium révén azt a hírt közli, hogy az angol, amerikai és japán követ Moszkvát

elhagyta és érdekeinek és alattvalóinak védelmét a svéd főkonzulátusra bízta. Hogy az olasz és francia követek is elhagyják-e Moszkvát, arról még nem érkezett hír, de úgy hallik, hogy nemsokára ez a két követség is eltávozik és érdekei védelmét egy semleges állam képviselőjére bizza.

London. Vladivosztoiki jelentések szerint Baker hadügyminiszter közölte, hogy a 17-ik amerikai gyalogezred ma érkezik Vladivosztocka és együtt fog működni a csehokkal és japánokkal.

Genf. A francia sajtó nem tudja többé titkolni, hogy az offenzíva megakadt. Hivatalos jegyzéket közölnek, amely beismeri, hogy a németek mostani állásaikat maguk választották és nagyon megerősítették. A franciák rendkívül veszteségei is nyilvánosságra kerülnek lassankint. Legutóbb azokról a veszteségekről adnak hírt, amelyeket a szövetségesek Las-signy mellett a Chaulnesnél szenvedtek a németek gépfegyvertűzétől. Az Echo de Paris katonai munkatársa feltűnő nyíltsággal írja le a francia hadsereg helyzetét, amely az ellenség váratlan megerősödése folytán valósággal kétségbeesett. A folyamatban levő harcok rendkívül veszteségteljesek. A balsiker hivatalos beismerése kifejezést talál különböző magasrangú tisztek tüntetésszerű elhelyezésében, illetőleg fegyelmi uton való megbüntetésében. Az Echo de Paris jelenti, hogy Rednault és Cavallion tábornokokat nyugdíjazták.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

MODERN KABARÉ.

Központi Szállója Salacz-utca.

Ma vasárnap, augusztus 18-án:

Este fél kilenc órákor: Új műsor, új tagok és új attrakciók.

Vasárnap d. u. 5 órákor mérsékelt hely-áru fehér műsor.

Hétfőn pikáns est.

Tánc kaszinó a Központi szálló télikertjében. Az előadások naponta tíz órákor kezdődnek. Előadás után parkett tánc. Belépődíj 2 korona.

NYILTTÉR.

Az ezen rovát alatt közöltékért sem vállalunk felelősséget.
Limbek János és fia „Nes m. k. szab. érekebrő-nyára és leánygyarandó-vállalata” Arad.

Cserekey Károlyné szül. Schmitt Sarolta, férje és Károly fia, a saját, valamint az alóírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a felejtethetően jó édesanya, nagynya, dédanya, úkanya

özv. Vojtek Alajosné

szül. Schmitt Anna

urnó, f. évi augusztus hó 16-án este 7 órákor, Glé-tének 70-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható bölcs akaratához képest jobblétre szenderült.

A boldogult drága halott földi maradványai folyó évi augusztus hó 18-án délután 5 órákor fognak Lipót-utca 10. sz. gyászházban, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint boszonteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az ongsztoke szentmise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi augusztus hó 29-én reggeli 8 órákor fog a főt. Minorita-nyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Állított legyen emléke!

Arad, 1918. augusztus hó 17.

Guthoru Földes Kelemen és családja. Gavrilovits István és családja. özv. Vojtek Kálmánné és családja. Vojtek Alajos. Vanise László és családja. Prodanovits Gyula és családja. Berivoj László és családja. Ozigler Arnold és családja. Neidenbach Emil és családja. Habs Vilmos és családja. dr. Földes Béla és családja. Mateovits Béla és családja. Valamint a nagyszámú rokonság, a jóbarátok és jóismerősök nevében is.

Martini János és neje mélyen kesüjtva és fájdalommal teli szívvel jelentik, hogy hön szeretett fiuk

ALAJOS

tartalékos zászlós

Albániában a Kucinál vívott ftközetben július 26-án ellenséges gránáttól találva hősi halált halt.

Földi maradványai a Semeni folyón átvezető Kuci-hídnál levő temetőben van elhelyezve.

5885

A gyászoló család.

Ki tud róla?

Valder Zsigmond honvéd tizedes, aki 1916. augusztus 28. Háromszék megyében Bereczk, Sósmezőben fogoly lett, aki bármit tud róla, értesitse bármely anyját. 5874

özv. Walder Albertné, ARAD, Óvár-utca 1. szám.

Villamos erőre berendezett tűzifa türeszelő gépek

olcsó vágási díjak mellett állandóan üzemben.

Bérvágások öl- és waggonszámra jutányosan eszközöltetnek.

Tűzifa utalvány nélkül is kapható.

Holländer Alfréd

Marosparti Tűzifa Telepen. 5879

Telefon 136. és 780. Telefon 136. és 780.

Szőlősgazdák!

Üveggel bélelt vasbeton hor-
dok gyártását legrovidebb
idő alatt vállalja

Merle Géza

mérnök, vasbeton specialista 5691
Arad, Deák Ferenc-utca 40. sz.
Telefon 840.

Gyári kőművek, kazánbontások és
mindennemű építési vállalkozás.

Tritthaler Ferenc

építészeti irodája

Arad, Salacz-utca 4., I. em.

Telefon 9-63.

Céralaku gyári kőművek. — Minden
rendszertől kazánfalazás. Gépalapozások.
Víz-elő-berendezések. — Izzo-, olvasztó-,
mész- és körkemence. — Keményjavítá-
sok. Javítások üzemszavar nélkül. Villam-
háritó berendezések és mindennemű épít-
művek. 5703

Kárpitos és díszítő

szakmába vágó új és ja-
vítási munkákat jutá-
nyosan és pontosan eszközöl 4580

Szatmári György

kárpitos és díszítő Arad, Tököl-
tér 6. szám (Szent István-utca sarok.)

Perzsa származású perzsaszőnyeg javító

Rövid idő alatt
művészi javítást
vállal. Házhoz
is megy.

Szaid Hussein,

Asztalos Sándor u. 8. szám.

Ajánljuk legolcsóbb árért, legjobb minőségű

ANTRACEN TINTÁINKAT

író- és másológépek kimérve literenként, vagy korsókban és üvegek-
ben. Ajánljuk továbbá piros fémtintánkat és „Király ké-
kitőnket” is stb. Üres tintáskorsókat és üvegeket megveszünk,
becserélünk vagy megtöltünk. 2801

Aradi Első Antracén-Tintagyár
Simonyi-utca 6. szám.

Szobafestő

és mázó

iparágba vágó munkákat a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebb kiví-
telig jutányos árak és pontos ki-
vitelben vállalal ugy helyben mint
vidéken

Szürbik Sándor

szobafestő és mázó

Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb
templommal szemben.) 4958

110 drb. 3 hónapos mangolica

fajmalac

és 48 drb. 2-3 éves mangolica

tenyészkoca

eladó

Holländer Testvérek

osermői gazdaságában. 5682

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz Iln v. Solwogen összeköttetés-
ben egy Lyceummal, továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-,
ének-, bontlako, félbontlako és bejárók részére. Bőséges,
kitűnő ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11-1 óráig, d. n.
3-5 óráig. 9140

Wien, VIII. Langegasse 65. Tel interurb. 5299|B

4 darab jármos ökör

6 darab fiad-
zásban lévő hasas koca

eladó.

Bővebbet: Arad-határ, Homokos-dűlő 9.

Ajánljuk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legolcsóbb napi árban:

Pipák
Pírol és Sídol fémtisztítók
Zsebkések
Lakatok
Irons fekete és kopir
Öngyújtó szinor
Korona és lapos kétkötő
Zsebk és ráms tűkör
Talpvédők
Lámpaárúk
Hajtók
Szalagok
Lámpabél
Évőcsok
Faesteg

Riasztópisztoly és dugó
Hegedűhur
Szappan
Cipőkrem
Fapipék
Hüvelyek 7-12 koronásig
Ostorok
Bakancsszif
Margit díszek
Csipkék
Csipkeszőrvetek
Esetek, meszelők, kefék
Lókefe Ia, tnt 96 K
Papucsok
Leon csipke arany és ezüst

Szalmakalapok, wattrós és szines
darabja 5 korona
Noteszek
Levélpapírok 100-100
Paraszat pipaszár
Szekrénypapír
Papírszák fehér sup. 5.50
Papírszák barna sup. 4.50
Dohányszelence nickel
Dohányszelence Macbe
Félvágó papír per 1 kg. 3.00
Képeslap album
Tű áru
Cigaretta 1816
Gombok

Cipőfűzők
Mosópor
Tenták
Cigaretta papír
Fényezés magyar 3.50
Fényezés Fernolend 3.50
Bőrsejt Ia. 4.80
Kalap csomagoló
Selyempapír
Pergament papír
Száj doromb
Ostorayé
Irodai papír
Éjjeli mécs fadobozban
Lámpacső

4280

Fleiszig és Hirschfeld

norinbergi rövidáru, lámpa és papíráru nagy-
kereskedők Arad. Telefon 1004.

Bor raktározására

alkalmas üveggel bélelt vasbeton tartályokat,
továbbá cefre, szesz, olajtartályo-
kat és pincéket tervez és épít

Forgács Antal és Grünwald Gyula,

okl. mérnökök irodája

Budapesten, VI., Aréna-ut 102. sz.

Ma
vasárnap
utolsó
előadás!

délután este
4 | 8
és
6 óra

az új pompás
műsorral a

Hadsegélyző

Circus-ban

Használt ólom
megvételre kerestetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Lévelezés.

"TITOKTARTÓ" és "Kettesben" jellegre levél van a kiadóban, kérem átvenni. 5859

KÉRDEM azt az aradi szakaszvezetőt, kit kedden este Radnán a villamosnál megismertem, gondol-e cinkék blouzoz leányra és mikor teik le a szabad-ságn? 5857

CSINOS magános urinő megismerkedne jómódú idősebb uriemberrel, a kívül szabad idejét kellemesen eltölthetné. Választ kérek a kiadóba „Csinos urinő” jellegre. 5883

ŐSZINTE LELKŰ tisztviselő özvegynek barátságát keresi magához hasonló nyugdíjas özvegy. Zárt meghívó ajánlatot kérek. Cím a kiadóhivatalban. 5872

Házasság.

IDŐSEBB URIEMBER közös háztartásba lépne nyugdíjas uriaszonnnyal. Levelet „Szerény igényű” jellegre a kiadóba kérek. 5894

HUSZONHAT ÉVES izraelita fiatal ember, civilben kereskedő, feleségül venne egy intelligens és kizárólag jó házból való izraelita lányt 30—50 ezer kor. hozomány. Fiatalok, elváltak és özvegyek ajánlatukat küldjék be „26 éves” jellegre a kiadóba. Kor nem számít. 5841

85 ÉVES ref. nyugdíjkepes állami hivatalnok házasság céljából megismerkedne 30 év körüli ref. intelligens, házias, gyermektelen urinővel, kinek kellő lakberendezése, kelengyéje és 40—50 ezer korona készpénz, vagy ilyen értékű ingallan hozománya van. Teljes című leveleket „Balaton” jellegre a kiadóba kérek. 5875

Alkalmazást keres.

NAGY uriházhöz házvezető-szakácsnőnek ajánkozik intelligens nő, ki úgy a főzésben, mint az összes házi teendőkben perfect. Bővebbet Messenger Boy Vállalatnál. 5901

IRODAI ALKALMAZÁST keres 4 polgári végzett fiatal ember. Cím a kiadóban. 5881

PENZTÁRNOKNŐ állást keres, esetleg ovadékkal. Cím a kiadóban. 5876

GYŰMÖLCS ÉS KONYHAKERTESZ. Magános középkorú egyén, aki a földművelési munkálatokban teljes jártassággal bír és lovakkal bányá tud, állást keres. Ajánlatok „Megbízható 3” jellegre a kiadóba küldendők. 5870

ÁLLÁST KERES szőlő és konvhar-kerlészethez értő, jó bizonyítványokkal. Arad Borona-u. 45. Érkezni este 7 órákor. 2600

Alkalmazást nyer.

VIDEKI ÜZLETBE kerestetik azonnaira megbízható kisasszony, román nyelv szükséges. Cím a kiadóban. 5912

KERESSEK 3 éves gyermekem mellé jó családból való, szerény igényű, fiatal leányt. Cím a kiadóban. 5913

ERÉLYES hadmentes gazdát keresek, ki így minőségben hosszabb ideig már működött. Ajánlatot bizonyítvány másolattal Faragó Benő intéző, Battonya címre kérek küldeni. 5855

MINDENEST KERESSEK szőlőmbe két személyhez szept. hó 1-ére Heim János Nádasdy-palota. 2600

KIFUTÓ fiúk és leányok kerestek. Jelentkezni a „Mária”-gyári irattárban délelőtt 10 órákor. 5878

KÖNYVELÉSBE jártas hadmentes fiatal tisztviselő vagy tisztviselő azonnal felvétetik. Ajánlatok „Nyugdíj” jellegre e lap kiadóhivatalába intezendők. 5863

APOLÓNÓT KERESSEK. Gáspár József, Főherceg-u. 17. 5882

RAKTARKEZELÉSRE keresünk rendszerű, megbízható egyént. Lehet rokkant katona, esetleg nő is, ki kisebb-nagyobb csomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5600

CIPESZ, CSIZMADIA ÉS SZABÓ munkásokat keres az Aradi és Csanádi Egyesült Vasúti Igazgatósága. Jelentkezés Csanádi-palota, II. em., 48—50. ajtón, d. e. 8—2-ig. 5717

HAZVEZETŐNŐ, aki önállóan dolgozik, kenyeret süt stb. kisebb vidéki gazdaság részére, német gyermektelen házaspárhoz kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével „A. B. 10” jellegre e lap kiadóhivatalába küldendők. 5828

CSEMEGE ÉS BODEGA üzletet ova-
dékkelépes üzletvezetőnek adnám elszámolásra, ki hasonló üzleti jártassággal bír, előnyben részesül. Fix fizetés és forgalomból százalék megállapodás szerint. Magyar-román nyelv ismeret megkívántatik. Cím Návrádi Hugó, Brád, (Hunyadm.) 5827

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

VILÁGOS hálószoba berendezés eladó. Variassy József-u. 84. 5896

VADONAT UJ hosszú férfi télikabát eladó. Bercsényi Miklós-u. 44. 5856

BLADÓ 500 darab 7 sukkes uj szőlőkaró, ugyanott 2 és egy negyed kat. hold szőlő felszereléssel eladó. Ben-
vanger József Máriaradna. 5860

MOTORKERÉKPAR modern Moto-
sacoché u. gumikkal, kifogástalan biz-
tos működésű, 2500 koronáért eladó. Megtekinthető délután 3—6-ig Fló-
rián-u. 11. földszint, lépcsőházból
balra. 5852

NŐI IMASZÉK az izraelita templom-
ban második emelet, első sor, eladó.
Minorita-palota I. emelet, ajtó 16.
d. u. 4—5-ig. 5853

JOKARBAN lévő gyermekkocsi meg-
vétetik. Szt. László-utca 6. földszint.
5804

ELADÓ zongora. Variassy József-u.
18. 5867

2 TÜKÖRABLAKRA 4 drb. selyem
vagy kézimunka vitrag. veszek. Kiss
Ermó-utca 2. sz. földszint. 5868

ANTIQUA tárgyak eladók; 12—1.
6—7. megtekinthetők. Cím a kiadó-
ban. 5866

LOPEN ÖLTÖNY teljesen uj, eladó.
Flórián-u. 35. Stöckler. 5869

IRÓASZTAL szép, massiv, kitűnő
karban, olcsón eladó. Megtekinthető
Amigó szállitónál, Vörösmarty-utca 2.
5884

EGY PIANNO megvételre kerestetik.
Perényi-u. 11. 5886

ELADÓ pálinkás és boros hordók, 1
nagy mázsa, 1 só daráló, 2 pince kö-
tél. Variassy Lajos-u. 54. 5873

KÉT drb. szép, igen jó fejős tehén, 1
drb. 10 hónapos úszó borjú eladó Ngos.
Gutzbähr Mihály ur pusztáján. Érte-
kezni ugyanott Szikszaynál. 5891

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, zöld-
ségféléket, főzőtöket stb. a maximális
árak keretein belül szállitunk. Arator-
galmi Részvénysársaság, Makó. 351

UJ FÉRFI ruha, felöltő és cipő, egy
szanitás gőzfürdő és egy duplikátor el-
adó. Cím a kiadóhivatalban. 5888

EGY nyári és egy téli hintó eladó. Vi-
rág-utca 5a. 5785

HORDÓT, ujt és használtat, minden
mennyiségben veszek. Ungár József
Arad. Variassy Lajos-utca 39. 5614

MEGVÉTELRE KERESSEK egy mé-
szárszék teljes berendezését. Ungár
Vilmos, Arad. Chorin Aron-u. 2. 5834

MODERN női író asztal eladó. Wesse-
lényi-utca 33. 5838

20 LÖERŐS villanymotor transzfor-
mátorral, esetleg új cséplőgéppel, el-
adó. Schanbergernél, József főherceg-
ut 11. 5812

ZSOMBOLYAI 263. sz. kátrányzatlan
hornyolt cserepet nagyban és waggon-
tételben is ajánlunk. Pankota
cementárugyár, Pankota. Telefon szám:
Pankota 9. és Arad 10—34. 4690

ZÖLD FÖZELEKEKÉLT, dinnyét és pa-
radicsomot szállitok maximális árbán.
Hétfőn friss hal érkezik. LuttvákJó-
zsef, Arad. Telefon 615. 1141

MÉH VIASZOT veszek a legmagasabb
árbán. Ajánlatokat ár megjelölésével
kér Nagy István, Opécska. 5761

Ingatlan.

VARJASSY LAJOS 120. számú ház el-
adó. 5892

170 KISHOLD FÖLD haszonbérbe ki-
adó Arad közvetlen közelében műnt
mellét, esetleg élő és holtfelszerelés-
sel s megfelelő vetőmaggal Bővebbet
a kiadóban. 5890

BLADÓ HAZ Flórián-utca 30. szám
alatt 2 lakással á 4 szoba. Értekezhet-
ni augusztus hó 30-án. 5889

UJ MAGÁNHAZ eladó. Czuczor Ger-
gely-u. 3. Séga. 5836

THOKOLY IMRE-utca 8. számú ház
eladó. 5858

ELADÓ 1 magán, 1 kis és 1 nagy
1147-ól telkes bérház. Bővebbet Kő-
sár-u. 1c. 5861

VILMOS-UTCA 2. sz. ház eladó. Érte-
kezhetni Ilona-utca 19. sz. 5854

ALSO Marospart-sor 6. számú ház
eladó. Bővebbet Alsómarospart-sor 7.
alatt. 5871

PURGY LAJOSNÉ-utca 127. számú
ház nagy telekkel eladó. 5862

KNÉZICH Károly-utca 9. számú
bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi Jó-
zsef, Kapa-u. 47. 4793

SZÉL-UTCA 2B. számú ház sürgősen
eladó. 5903

ELADÓ minden kényelemmel ellátott
urj magánház. Cím a kiadóhivatal-
ban. 5899

FÖLDBIRTOK 1700 kat. hold Temes-
megyében haszonbérbe, vagy örökáron
gazdasági épületekkel s teljes felszerel-
léssel azonnal átadó. Grosz Jenő Arad.
Szabadság-tér 12. szám. 5741

MESZÉK 30—50 hold jó minőségű ter-
mőföldet síkságon, Arad megyében.
Ajánlatokat „Körösvölgy” jellegre a
kiadóhivatalba kérem. 5829

UJ, ADÓMENTES emeletes bérház és
egy magánház, azonnal elfoglalható la-
kással és egy zongora eladó. Gáz-spar-
herd kerestetik megvételre. Cím a ki-
adóban. 5542

NAGYOBB szőlőt idei terméssel és
megfelelő helyiségekkel keresek meg-
vételre. Szives ajánlatokat „B. B.” jel-
legre e lap kiadóhivatalába kérek. 5844

SZENT-PAL-U. 11. SZ. alatti családi
ház urj lakással, műhelynek, gyárnak,
esetleg raktárnak megfelelő 2 emeletes
melléképülettel, ávoggal fedett udvarral
szabad kézből eladó. Értekezhetni:
Weisz Mór, Pankota. Telefon 17. sz.
5784

KEDVEZŐ FELTÉTEL mellett eladó
„Vas-utca 1. és 2. számú, Lövész-utca 7.
számú házak”. Bővebbet Sáriot Domo-
kos-utca 34. 4586

ELADÓ a Kapa-utca 37b. sz. és az Ur-
bán Iván-utca 6. sz. ház előnyös árbán.
Felvilágosítással szolgál Papp Gy. Csú-
tóra-u. 3. sz. 5808

HAZ ELADÓ a belvárosban szép nagy
kerttel. Cím a kiadóban. 5821

GYÖRGY-UTCA 21/A. számú ház, el-
költözés miatt sürgősen eladó. 5791

Ellátás.

KÉT kis diák részére keresztetik kóser
koszt. Cím a kiadóban. 5911

TELJES ELLÁTÁSRA felvették 3—4
diákot, kiknek oktatásával kereskedel-
mit végzett leányom szivesen foglal-
kozna. Kohn Farkasné, Chorin Aron-
utca 1. 5893

ISKOLAIGAZGATÓ 2—3 tanuló teljes
ellátásra elvállal. Cím a kiadóban.
5877

FELSŐ KERESKEDELMIBÉ vagy
polgári iskolába járó leánykát teljes
ellátásra felveszek zongora használa-
tal. Cím a kiadóban. 5887

ÖZVEGY URINŐ jó családból való
két középiskolai vagy polgáriiskolai
tanulót teljes ellátásra elfogad. Gon-
dos felügyelet biztosítva. Dezső-u.
14. 5850

TELJES ELLÁTÁSRA vállalko izraeli-
ta urj családból egy III. IV. vagy
5-ik középiskolai tanulót zongora hasz-
nálattal. Cím: Munkácsi-ut 3. I. eme-
let 19. 5851

CSAKIS uriházból, középiskolai ta-
nulókat ellátásba veszek. Cím a kiadó-
ban. 5865

ELŐKELO uriháznál lett 12 éven felüli
urileány az iskolaidényre teljes ellá-
tással felvétetik. Zongorahasználat
díjtalan. Bővebbet e lap kiadóhivata-
lában. 5411

ISKOLÁS FIUK felvételnek ellátásra.
Ugyanott ebédkoszt is kapható. Braun-
né, Szabadság-tér 12. II. em. 19. 5745

ISKOLÁBA JARÓ intelligens urileá-
nyokat teljes ellátásba fogadok. Cím a
kiadóban. 5804

Különféle.

APRÓHIRDETFESBK az Aradi Köz-
löny részére felvétetnek a Messenger-
boy irodában, Klein I. hirdetési és
hírlapirodájában, Zrínyi-utca és a
Kossuth-utcai papírüzletben.

Villany-vasaló

elsőrendü minőség, kapható amig
a készlet tart 5433

Pálinkás L. és Társa

villanyvasalószerelő
Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Személyszállító

Teherautomobilok,

Pneumatikpótlók raktárban 9030

REIMAN GYULA,

BUDAPEST, V., Glazela-tér 3. sz.